

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTĂ PEDAGOGICĂ-CULTURALĂ.

organ oficial al revizoratului școlar, al comitetului școlar județean și al asociației învățătorilor din județul Sălaj.

Director: Ioan Mango.



Redactor: L. Ghergariu.

Actualități.

Craiu nou.

Timp de patru ani și mai bine țara noastră a trăit înăbușită într'o atmosferă încărcată de actul dela 4 Ianuarie 1926.

În jurul acestui act s'au brodat fel și fel de legende. Lumea însă nu știa, cari au fost motivele adevărate, cari au determinat acest act. Ne dădeam însă seama toți, că ceea ce s'a făcut nu a fost bine pentru țară. Am fost puși însă în fața unui fapt împlinit.

Acela care avea dreptul să moștenească coroană de oțel a României, pe care doi regi glorioși o împodobiră cu lauri și în care un neam întreg își pusese nădejdea, că va desăvârși opera mare a predecesorilor; Acela a trebuit să plece în urma actului fatal și să mânânce timp de mai bine de 4 ani pâinea amară a exilului politic.

Dacă nu ne-a fost dat să cunoaștem cauzele acestui exil, am avut totuși tristul prilej de a-i vedea rezultatele. Aceste rezultate au fost dintre cele mai funeste. Temeliile țării începură a scârțâi și a amenința cu prăbușirea în urma luptelor dintre partide, cari judecau toate actele prin prisma intereselor de partid și

personele. Iar în lupta aceasta grea nu se găsea mâna de fier, care să poată stăpâni cu tărie situația.

În ceasul al doisprezecelea însă, Provedința, care orânduiește în înțelepciunea sa toate, a făcut să se repare o mare greșală istorică. Și în ziua de 6 Iunie, Craiu nou a coborât pe pământul țării, pe care în ziua de 8 Iunie Adunarea națională l-a proclamat de rege, sub numele de Carol al II-lea.

A venit cu dor de muncă mânat de dragoste față de țara sa și aceasta e pentru noi cheazășie că am trecut pragul spre vremi mai bune.

O țară întregă și-a pus nădejdea în El și suntem sigur că nu vom rămânea nemulțumiți.

Din prilejul urcării sale pe tron M. Sa Regele Carol II a dat următoarea proclamație către toți cetățenii țării.

„Impins de marea Mea dragoste de Țară, am sosit în mijlocul poporului Meu spre a fi, conform făgăduinței date, pavază Fiului meu și Strajă Patriei.

Când acum mai bine de patru ani, mijloace, pentru Mine neînțelese, au fost întrebuințate față de scumpul Meu părinte și față de Mine să mă silească a mă îndepărta de Țara Mea iubită, nu am putut crede o clipă că o domnie atât de glorioasă să ia sfârșit, fulgerător.

• Astăzi, în mijlocul vostru, am venit cu inima plină de dragoste pentru toți Românii și cu singurul gând de a strânge împrejurul Tronului pe toți fiii Patriei, dornici de muncă și de adevăr.

În sufletul meu nu a rămas nici o umbră de resentiment față de acei cari, în restimpul pribegiei au crezut că puteau prin vorbele lor să șteargă din inima aceluia popor, în mijlocul căruia m'am născut și am crescut, legătura sufletească ce ne-a unit.

In clipele grele prin cari trece Țara, fac cel mai cald apel tuturor fiilor săi, la cea mai sinceră și de-zinteresată colaborare pentru desvoltarea forțelor ei vii

Cer ca toți, fără deosebire de opinia politică, credință sau obârșie, să-Mi dea sprijinul lor cel mai larg, pentru propășirea Țării prin cinste și demnitate."

Se deschide o epocă nouă în istoria neamului nostru, epocă de glorie și mărire, de consolidare și bunăstare.

În aceste momente mari, noi suntem datorii să aducem onoare noului Craiu.

Sire, bine-ai venit și la mulți ani, spre, mărirea gloriei stămoșești și prosperarea patriei.

L. GH.

BCU Cluj / Central University Library Cluj



Nici un om nu e atât de sărac ca să nu poată face un act de caritate; nici un om nu e atât de inferior ca să nu poată face un act de demnitate.

MANTEGAZZA.

Nici sărăcia nu poate înjosi sufletele mari, nici bogăția nu poate înălța pe cele josnice.

VAUVENARGUES.

Numai virtutea ne dă o mulțumire durabilă.

SENECA.

Taina succesului consistă în statornicia propusului.

BEACINSFIELD.

Preocupări

Un cor al învățătorilor sălăgeni.

Când mi-a răsunat la ureche inițiativa Dlui președinte Simion Oros, despre înființarea unui cor al învățătorilor din Sălaj, am tresărit de bucurie, precum ar trebui să tresară fiecare învățător tinăr la glasul părintesc al Dlui Simion Oros, care pune umerii săi stăvilar, luptându-se din greu pentru ridicarea tagmei învățătoresți și pentru apărarea drepturilor lor culturale și materiale, dând mereu sfaturi și îndemnuri pentru colegii mai tineri și bătrâni deopotrivă.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Credem că dumnealui a priceput și simțit din adins importanța cea mare a unui cor în județul nostru dela graniță când s'a gândit la înființarea lui. Vrea cu ori ce preț ridicarea noastră și a neamului românesc la un nivel egal, în artă și cultură, cu cultura celorlalte popoare mai înaintate. Vrea să se audă răsuflarea românească și peste hotarele țării noastre de Vest. Vrea să arete popoarelor cari ne-au subj'ugat și batjocorit mișelește atâtea veacuri, că românul e în putere și românul în veci nu pierе. Ori cât s'au nizuit dușmanii noștrii ca să străpungă inima noastră, să fure limba noastră, n'au reușit! Românul s'a ținut în tot timpul veacurilor, tare ca piatra și cu fruntea ridicată a îndurat toate mizeriile și mișeliile asupritorilor, păstrându-și, pentru totdeauna, limba, portul și obiceiurile strămoșești.

Ei, au cântat durerile cât și bucuriile în doine și cântece patriotice populare. Sufletul lor a fost do-

ina (muzica) pentru care ar fi murit cu drag. Oare Avram Iancu sau Horia, Cloșca și Crișan și alții nu pentru portul, limba, credința și obiceiurile strămoșești au suferit cu drag moarte de martiri ai neamului. . . .

Care român adevărat n'a auzit de cântecele și doinele poetice scrise despre acești eroi. . . . Dl Simion Oros toate aceste le vrea! Vrea să le arete lumii întregi că poporul românesc, pricepe, cunoaște și cu adevărat simțește arta muzicii. Noi, nu vrem? Noi, cari suntem totdeauna în mijlocul poporului și avem datoria de a ridica și desvolta comorile sale sufletești — dintre cari una este și muzica — și a duce înainte dezvoltarea artei înăscută în el? Noi, voim să ne lepădăm de această comoară strămoșască? Nouă nu ne place? . . .

Ideea despre un cor al învățătorilor sălăgeni este o idee genială din partea inițiatorului și care se poate realiza. după părerea mea dacă nu în întregime, în parte, căci nimic nu va fi imposibil, dacă vom avea voință tare, voință de oțel și nu ne vom speria de nici o piedecă ce s'ar ivi în cale, pentru a vedea fluturând măreț de asupra capului nostru steagul idealului sublim. Învățătorul este acel factor educativ al societății, care lucrează din idealul său nerecompensabil, pentru binele și ridicarea societății umane. Pentru ce să nu lucreze și pe această cale?

Nu se poate descrie cât de mare importanță și merite are un cor pentru societate și cum este răsplătită de ea.

Muzica este arta care se apropie mai mult de sufletul societății. Ea trezește în spirite, iubire și dragoste pentru frumos și artistic. Ea înalță și înveselește pe cei indestuliți, alină durerile celor întristați înobilitând sufletul fiecăruia după împrejurările sorții

sale, deci putem zice că este un instrument îndreptător, cu care putem influența asupra fiecărui individ în diferitele sale forme. Prin ea ne înobilăm pe noi înșine și cu ea mai înobilăm și pe alții, deci avem un dublu folos.

Voi descrie mai jos pe scurt foloasele ce ne-ar aduce nouă și societății corul despre care e vorbă în această lucrare, dar fiindcă s'a cerut părerea noastră a fiecăruia asupra chestiunii, mă grăbesc și eu a-mi da părerea, poate va fi deochiată, însă este nutrită cu dragostea sufletească a unui învățător tinăr, care poate numai a mirosit încă cultura și arta, deci mă vor ierta acei cari vor avea păreri mai potrivite și mai realizabile în cazul de față.

Iată părerea mea pe scurt. Un cor al învățătorilor Sălăgeni s'ar putea realiza în modul următor. Cântările cari ar face parte din programul asociației corale sălăgene ar fi toate puse pe note, apoi trimise pentru fiecare învățător membru (fără îndoială toți am fi membrii) pentru ca să fie studiate individual. După studierea individuală ar urma ca să ne întrunim cu toții la sediul sau centrul asociației la Zălau pentru probă. Este prima piedecă ce să pune în cale. Intrunirile prea dese a învățătorilor la centru ar fi prea costisitoare (în caz de n'am primi ceva reducere de călătorie dela stat) și din aceasta ar putea urma nulificarea scopului. Pentru evitarea acestui obstacol am o idee care cred că cu ușurință se poate adopta.

Intreg județul s'ar împărți în cercuri corale asemănătoare cercurilor culturale. Fiecare cerc coral ar alege câte un conducător de cor dintre învățătorii mai pricepuți în arta muzicii, cari la rândul lor să conducă și instrueze corurile lor. Aceasta ar

însemna că o cântare s'ar învăța în diferite forme pentru că am avea mulți conducători și dela sine se înțelege că fiecare conducător ar înțelege și proceda la aceeași cântare altcum. Pentru evitarea a doua piedecă conducători de cor s'ar întruni mai des la centru, cari la rândul lor ar alege un „Șef conducător al asociației corale din județ, sub conducerea căruia s'ar instrui cântările și numai după aceea s'ar instrui în cercurile corale amintite. Conform acestui plan n'ar fi de lipsă ca să ne întrunim cu toții totdeauna la centru, ci numai cu ocaziunea reprezentațiilor ce am da, când, mai înainte s'ar face proba și numai după aceea reprezentația propriu zisă. Iată procedeul pe care ar trebui urmat.

Mulți colegi vor spune că întrunirile noastre la cercurile corale ne vor sili ca să n'avem nici o zi liberă de Duminică și sărbători. Nu este tocmai așa! Nu ne-am întruni în fiecare Duminică și sărbătoare, iar dacă ne'am întruni ar fi spre lauda noastră și îmbogățirea cunoștințelor intelectuale și sufletești. Și oare după o săptămână de muncă intelectuală și fizică, n'avem lipsă de puțină muncă sau educație sufletească.

Meritele și foloasele unui cor al învățătorilor ar fi foarte mari. Împreună cu cântările s'ar putea distribui piese teatrale instructive. Iată că am desvolta paralel două arte: teatrul și muzica. Din veniturile realizate în urma reprezentațiilor ce s'ar da, s'ar putea forma fonduri filantropice sau fonduri pentru interesele tagmei învățătoresți. Învățătorul dela sate ar avea izvoare pentru întocmirea serbărilor școlare, închieră de an școlar sau șezători sătești. Dintre cântecele și piesele învățate între învățători s'ar putea preda și la elevii școlii primare, ba chiar s'ar

putea forma. chiar coruri sătești, așa glasul apostolului dela sate ar avea răsunet în tot întinsul Sălajului. Înainte deci că va fi spre lauda noastră. Afară de aceste merite am mai câștiga sufletul, iubirea și dragostea poporului. N'am mai fi priviți de ei ca un dușman al lor. Cu arta muzicei am ajunge mai aproape de sufletul lor, pe care influințându-l cu toate puterile noastre sufletești, am putea conduce mai cu ușurință și supunere, făcând să răsunе în toate colțurile județului nostru aceeași idee, acelaș cânt și aceeași răsufare românească.

Ar fi și spre folosul nostru al învățătorilor. Ce frumos, sublim și marimimos ar fi din partea noastră dacă în caz de moarte al unui coleg învățător sau membru din familia unui învățător, învățătorii din cercul coral respectiv l-ar petrece până în odihna vecinică, lăudând pe Domnul în cântări și psaltire.

Deci, dacă vrem ca să ne iubească societatea și să înțeleagă pe deplin menirea noastră, s'o iubim și noi și să-i dăm ce este a ei, să dezvoltăm în ea ce este mai scump și plăcut.

Doresc din inimă ca sămânța aruncată de Dl. Simion Oros să cadă în pământ bun și cât mai repede să prindă rădăcini din care să se înalțe copacul cel măestos, acărui crengi să se întindă peste tot întinsul Sălajului, iar în vârful lui să falfâie falnic steagul idealismului nostru sfânt.

Să grăbim!... să nu stăm pe loc, că ne vor lua alții înainte... Înainte! să nu uităm, că va fi spre laude noastră.

Leșmir, la 6 Mai 1930.

MARIAȘ ALEXANDRU

Inv. Leșmir.

Scrisoare.

Către colegii interesați.

Mulți dintre colegii Sălăjeni sunt membrii Casei de Credit, Ajutor și Economii a Corp. Did. București. O parte însemnată din acești membrii au cerut diferite împrumuturi: Unii cu termen scurt suma până la 10.000 lei, alții împrumuturi mai mari (Speciale) cu termen lung, dela 20 mii lei în sus pentru necesități familiare, construcții etc.

De un timp încoace, îndeosebi dela 1 Ianuarie a. c. deși se aprobă cererile pentru împrumuturi speciale, sumele nu se ordonanțează din cauza, că borderourile nu au fost înaintate la timp și în lipsa acestor borderouri Casa nu a putut să ajungă în posesiunea sumelor reținute dela membrii pe statele de leafă.

Mulți colegi în repetate rânduri au solicitat expedierea împrumuturilor cerute și aprobate, dar nu primeau nici măcar răspuns. Cauza acestei făceri era necunoscută până acum.

Zilele trecute interesându-mă personal de cauza pentru care nu s'au plătit împrumuturile solicitate mi-s'a spus că nu s'au achitat pentru că Casa, în lipsa borderourilor înaintate de Revizorat n'a putut ridica sumele datorate de către membrii, fie ca depuneri permanente, fie ca împrumuturi.

Din conținutul ordinului ce urmează, dnii colegi vor afla că, deacum înainte asemenea lucruri nu se vor mai întâmpla căci borderourile deja au ajuns la locul competent, iar în viitor vor fi înaintate de cei în drept în fiecare lună.

Copie. România. Directoratul Min. IV. Serv. Instr. și Cult. Cluj No. 567/1930 dela 23 Mai a. c. Domnule Președinte La adresa Dv. No. 26-1830 Vă încunoștințăm că borderourile C. C. D. sunt înaintate Ministerului cu raportul nostru No. 15.587-1930 din 15 IV. a. c. p. Inspector Șef ss. Const. Iencica. p. Subdirector general: Indescifrabil. Dsale Dlui Simion Oros președintele Asoc. Inv. rom. Secția Sălaj — Simleul-Silvaniei.

Am ținut să public cele de mai sus pentru a fi orientați colegii interesați.

SIMION OROS
președinte.

Reflexiuni.

La apelul dlui Dăscălescu, publ. în No 9-10 din 1930 a rev. „Școala Noastră.”

Nimic mai ideal, nimic mai sublim, decât ca învățătorul care are chemarea ca să arate calea adevărului generațiilor de azi și celor din viitor, ca să-și cunoască trecutul glorios menirea ca adevărați cetățeni buni și credincioși patrioți pentru timpul ce le stă înainte, mai întâi el, învățătorul, aceasta făclie vecinic arzătoare trebuie să-și cunoască propria sa țară, nu din romane, nu din descrieri și geografie sau hartă ci în *realitate*, trecând de-alungul și de-alături ei, poposind mai mult în localitățile istorice, văzând tot ce aceasta țară are mai frumos, mai scump: toate bogățiile ei naturale, cele dela câmpie tot așa ca și acelea dela munte, dela mare și până'n adâncul pământului; Se facă cunoștința fraților și colegilor din toate ținuturile țării, pentru de a forma temelie unei adevărate uniți sufletești naționale între frații de acelaș sânge și de aceeași lege.

Deci propunerea dlui colegi D. Dăscălescu *de a se organiza o excursie în timpul vacanței*, cu un program bine întocmi: Conferințe, recitări, *coruri, piese de teatru*, jocuri naționale etc. o aflu de binevenită pe deoparte, iar pe de alta parte *întârziată*, căci în forma contemplată aceasta excursiune este irealizabilă în vacanța acestui an.

O excursie *fără program* se poate întreprinde în ori ce moment. Dar noi, ca învățători, nu ne putem mulțumi numai cu atât. Nu ne este de ajuns ca lumea să ne privească ca pe *neunoscuți* numai. Noi trebuie să arătăm chiar prin felul cum vom apare că, suntem, tagmă *intelectuală și socială* compactă, tare, binepregătită și ne îndeplinim greua misiune de educator și îndrumător al masselor dela țară satisfăcând din plin pe toți. Astfel să se convingă toți cu cari în drumul nostru vom avea câtuși de puțin contact că, muncim serios și chibzuit și că nădejtile puse în noi privitoare la apărarea graniței de vest a Țării prin răspândirea culturii naționale nu sunt zadarnice. Iată care trebuie să fie rostul adevărat al unei excursiuni de vară.

Dar ca să putem sta în fața lumii, care fără indoială ne va îmbrățișa cu drag, trebuie să fim bine organizați. Grupul de excursioniști să nu numesc mai mult ca treizeci, maximum patruzeci persoane: învățătoare și învățători. Acest grup apoi să formeze *un cor bine dresat* (3-4 piese alese) și un grup de diletanți.

Cum însă ori ce lucrare reclamă timp, aceasta organizare trebuie să se încapă în vacanța Paștelor dacă nu chiar pe la Crăciun, pentru învățarea pieselor corale și de teatru. O probă două nu sunt de ajuns. În sfârșit să se fixeze repertoriul cu care grupul de excursioniști se va infățișa în fața publicului or cât de select ar fi. Conferențiarilor își vor avea conferințele din vreme progătite, cari să aibă ca temei un studiu serios, vast al unui subiect care să placă și să intereseze auditorul.

Însă formarea unui cor al dascălilor nu este lucru ușor. Studierea unei piese de teatru reclamă timp relativ mai puțin și succesul este mai verosimil.

Formarea corului reclamă multă bunăvoință, voie tare și jertfe materiale chiar.

Și dacă în județul nostru se vor găsi cel mult treizeci de colegi, cari dându-și seama de greutățile împreunate cu excursia contemplată și executarea programului artistic cultural național, vor accepta acestea și vor forma acest grup de excursioniști, pentru vara anului viitor; sălăgenii vor fi vrednici de toată lauda.

Din parte mi voi contribui și eu după modestele mele puteri pentru reușită,

Dela inițiativă până la realizare însă este o mare distanță.

Ideea ca atare să n'o abandonăm, ci s'o ținem la suprafață, să discutăm asupra ei căci este o idee, care odată trebuie realizată.

SIMION OROS.



Societatea de inmormântare a Învățătorilor Sălăgeni.

Indolența și scepticismul sunt dușmanii inverșunați ai realizărilor și pare-mi-se că am căzut și noi în val vârtejului acestor slăbiciuni cari ne caracterizează într'un mod cu totul contrar credinței ce am început a mi'o forma despte noi înșine.

Și ca să mă credeți pe cuvânt, vă voi expune faptele, nu a altora ci ale noastre.

De o grămadă de ani se macină ideea înființării societății de inmormântare a Învățătorilor sălăgeni. Am auzit și noi de împlinirea acestui fapt de către colegii din alte județe și am văzut o lucrând de către alte tagme mai puțin numeroase, ori poate, chiar de către întreprinderi particulare cu impresari ce beneficiază,— înainte de a muri, nu ca noi, — și i-am admirat așa cum numai dascălii știu admira.

Ne-am trezit și noi din moleșală, adevă mai bine zis ne-am trezit numărul nostru mare, căci în Sălaj suntem peste 503 învățători și fiecare ne-am zis că și noi putem face acest lucru: făcându-ne o pomană cu noi înșine. Dar ne-am temut să ne încântăm și să ne avântăm la faptă, sau poate ne-a cuprins un fior de prea mare incredere în lungimea acestei vieți; crezând pentru moment că nu vom muri niciodată și deci e de prisos societatea preconizată.

Totuși s'au aflat câțiva-o pătrime din totalul învățătorilor Sălăgeni, reprezentată prin numărul 115 să-l însemnăm bine,— și au aderat la înființarea societății de inmormântare. Nu vreau să analizez importanța ideii ci mai mult aș vrea să dovedesc indolența și scepticismul unora, cari păcătuiesc față de ei și urmașii lor. Fiecare e convins că nu ne-au trebuit aproape 4 ani pentru strângerea unui număr de 115 învățători dintr'un total de aproape 500, — dacă nu mai bine chiar, și că nu ne trebuiesc poate pe atâția încă până ce vom putea face ceva. Ori ni-e teamă de noi? Nu! Doar suntem mulți și înțelegem să intrăm iutr'o acțiune de filantropie care s'a născut exclusiv din noi și pentru noi. Doar, noi suntem cei ce ne încântăm mai repede de o idee menită să ne ridice prestigiul. Am dovedit-o aceasta cu prisosință în timpul din urmă și dacă ne vom cerceta fiecare conștiința, vom vedea că toți avem bunăvoința care să ne ajute să

trecem peste greutățile inerente oricărei început.

O acțiune a cărei folos îl intervede oricare și care e merită să ne ajute mai mult decât orice acțiune interpretată până acum, merită mai multă atențiune din partea noastră. Să cântăm și să benchetuiim ceva mai puțin când simțim geniul veșniciei care ne pândește. Să nu trecem cu atâta superficialitate peste sentimentul durerii! Ori am uitat care ne este sfârșitul? Sau poate suntem prea egoiști ca să ne pară rău după sutarul care vom da familiei îndurerate a unui tovarăs de muncă! Eu cred că acest sutar ne va vorbi mai multe decât tot cât s'a vorbit până acum în jurul acestei idei și vom ști să prețuim mai bine lungimea drumului din urmă a unui coleg pe care cu siguranță că-l vom urma și noi odată. Și apoi ne mai facem noi pomeni destule cu de acei ce nu merită mila noastră, ori cu speculanți cari întotdeauna beneficiază ei. Și noi, doar, numai oameni suntem; învăluiti de aceleași frământări și patimi zilnice cari ne târăsc mai mult sau mai puțin repede spre desnodământul fatal. Căci natura după ce ne-a creat, își cucerește repede drepturile dela noi și ne disgrățiază prea de timpuriu. Nu se cade deci ca să lăsăm în urma noastră motive de durere, când putem alina prin obol și milă această pornire crudă a naturii care ne va smulge și pe noi odată dintre cei pe cari îi iubim și cărora nu le vom putea da nici o alte mângăere.

Să ne mai gândim odată, deci la soarta noastră și apoi să apreciem importanța scopului urmărit de societatea aceasta care a luat deja ființă, cu tot numărul mic de membri aderenți.

Ne stă în față o inițiativă care nu trebuie comentată căci fiecare o simte și o înțelege. De ce ni-e frică, că va eșua? Eu nu cred, pentru că are la bază un sentiment pe care-l încearcă orice muritor și apoi știm că orice faptă săvârșită sub impresiunea vreunui sentiment, durează prin puterea acestuia. Apoi suntem mulți. — destui, — și cu ambiție destulă ca să dovedim ceea ce putem. Cadrele societății pentru un moment sunt reduse dar deschise pentru fiecare colegi care-i înțelege menirea. Succesul ei depinde și de dragostea restului de coleg, cu care o vor privi și îmbrățișa și de modul cum vor să o sprijinească. Să nu uităm nici de data aceasta că: „unirea face puterea“ care poate să micșoreze efectul durerii pentru care societatea noastră a luat ființă. Iar dascălii știu prea bine ce vrea să ne spună cuvântul durere.

Gândiți-vă, deci, ce este de făcut!

Traian Cionfi
inv. dir.

Vorbeau doi dascăli.

de Gh. Tulbure

II.

Tânărul; Cinste și laudă. Ați fost eroi. Ați fost mucenici de vremuri grele. Dar nu cumva să crezi, că noi n'avem decât slăbiciuni și păcate, iar d-voastră ați monopolizat toate virtuțile.

Bătrânul; Doamne păzește! Vreau să remarc numai un simptom, care mi-a bătut la ochi D-voastră, cari atât de mult țineți să ilustrați catedra sau adunările, păreți mai puțin grijulii, când e vorba să străluciți prin gesturi și purtări adică; dela fapte ca dela cer la pământ. Mi-se pare, că prea repede ați adoptat noua morală, a vremilor de azi, care nu este, decât răsturnarea pe dos a moralei, în care am crescut noi, cei vechi.

Să mă explic mai deaproape

Tânărul: Sunt foarte curios să știu unde ținesteți.

Bătrânul: Mai de mult o poliță protestată era o rușine publică. O anchetă disciplinară era o senzație. Astăzi? Aproape fiecare sat cu scandalul său A ajuns și dascălul să-și aibă dosarul și casierul lui. Inspectorii și revizorii nu mai răzbesc cu procesele verbale. N'ai decât să-ți arunci ochii în condica de pedepse. Ai să te sperii de-atâtea rătăcirii și abateri dela datorie.

Tânărul; Nici șefii noștri ierarhici nu sunt tocmai fulgerile lui Jupiter, care trăsnesc totdeauna în capul celor păcătoși. Si rareori sunt rază de soare sau ploaie binecuvântată pe hol-da celor harnici. Oameni și ei. Mai mult fantome figurative. Umbre fugare, care vin și trec, fără să lase urmă. Procese verbale, atâta știu!

Bătrânul; Libertatea și ușurința cu care vorbești de superiori, face parte tot din moravurile noi. Ați împrumutat, — nu știu de unde — o psihologie specifică și deșanțată, care pornește dela principiul lui: „Nu mi pasă“!

Nu vă pasă de director, nu vă pasă de revizor. Ordinele inspectorului sunt nule. Amenințați pe însuși ministrul și vreți să răsturnați guvernul... Maniera aceasta de a vorbi a multor dascăli tineri m'a pus pe gânduri și m'a indignat. De unde ați adus mentalitatea asta de „bombă“, ea nu știu. Dar eu seamănă a anarhie sufletească. E un simptom de destrămare mo-

rală. E un miros de boală la noi în casă...

Tânărul: Noi suntem democrați. Și nu mai vrem să fim o tagmă de salahori. Cinstim omul, dar nu ne căciulim numai decât în fața oricărui titlu oficial. Las'că nici dv. nu-i prea îmbulziți cu onorurile. În fața revizorului ungur, da, stăteți smirnă ca niște slugi plecate. Și — dacă unul din d-v. îndrăznește să intre în biroul lui, — își scotea căciula dedeaparte, din curte. Astăzi? E suficient ca revizorul școlar să vă facă o mutră oficială și imediat vă sare țandăra. Toți așteptați să vă încarce cu laude și să vă decoreze. Deși sunteți cu gândul mai mult la târguri și la pământul școlii, decât la școală.

Bătrânul: Totuși noi știm un lucru: autorității îi datorăm cinste și supunere. Cu democrația dv. însă o să dărâmați și templul ierarhic și altarul disciplinei. O să uciideți idea de autoritate.

Tânărul: N'o să dărâmăm, decât cel mult idolii falși. Și apoi mai bine o revoltă sinceră, decât o disciplină de fațadă. Dar ceace ne'ntereesează în discuție este calitatea și valoarea profesională a învățătorului. Nici decât maniera și conduita lui particulară. Este el un bun pedagog sau nu? Restul n'are multă importanță.

Bătrânul: Profundă eroare! Tocmai în punctul acesta difera radical părerile noastre. Am spus și repet: Inzadar vei fi un Herbart rural. Inzadar vei face copiilor lecții savante, dacă cu faptele tale vei scârbi pe părinții lor. Poate să fie cineva bun dascăl fără să dețină cheia miraculoasă cu care se deschide lacătul minții copilului. Nu se cere neapărat rețeta ideală, pentru a strecura lumină în căpșoarele micilor generații de țărani. Eu cred, că nu tot ceace predică Binet, Diesterweg Kirkpatrick și alți pedagogi de cabinet, este literă de evanghelie. Principiile și metodele lor, pururi schimbătoare, nu sunt singurele faruri pentru luminarea neamului românesc. Mai ales, că ele nu sunt ramuri crescute din tulpina sufletească a poporului nostru. Pestalozzi n'a avut o metodă savantă și totuși a făcut minuni Știi pentru ce? Pentrucă iubea copiii. Fără acest dar, fără acest sentiment, nu există școală. Metoda e omul! Iar temelii școlii nu sunt cărțile, ci sufletele. Caracterele modelate de mâna de artist a învățătorului. Ca să poți forma caractere trebuie să fi mai întâi însuși un caracter. La catedră pot fi unii mai buni, alții mai slabi. În fond însă — și afară de școală —

nu pot s'admîț, decît o singura categorie de dascăli; a celor de omenie. Aici zace esența chestiunii.

Simțul etic al poporului nostru a făcut din „omenie” calitatea esențială a omului de a fi om. Calitatea aceasta trebuie s'o avem toți în măsură egală și fără excepții, indiferent dacă suntem tineri sau bătrâni. Nu pot cere fiecărui să fie un pedagog de mîna întîi. Dar pot să-i cer cu tot dreptul să fie om de ispravă și om de omenie.

Dacă între ceilalți slujbași ai țării s'au strecurat atîția nevrednici și necinstiți, nu putem admite ca și între noi, crescătorii de oameni, să n'florească tot felul de cucute și alte burueni „postbelice” ..

Tînărul: Aluzia e destul de transparentă. Ei bine, cînd întreaga lume de după războiu e apucată de vârtejul neomeniei nu trebuie să te miri, dacă se mai poticnește și cîte un biet dascăl nevoiaș. Molima se n'tinde . . .

Viața nu face, decît să ne stîrpească ori să ne murdărească idealismul tinereții. Societatea e primul hoț, care ne fură iluziile cu care pornim din școală. Intrucît, bine înțeles, mai eșim cu iluzii, și nu ni-le-am pierdut încă de pe băncile ei.

La urma urmelor nu se poate pretinde nimănui să fie un sfânt sau un erou între semenii săi. Chiar dumneata ai spus că apostolii și eroii se nasc. Și se nasc rar de tot. Suntem plămădiți din material mai slab? Se prea poate. În definitiv, chiar dacă ai avea dreptate, nu putem fi altfel. *Nu putem s'avem altă croială sufletească decît aceea, pe care nea dat-o școala. Școala pregătitoare din care am ieșit . . .*

Vorba dumitale: cum e fabrica, așa și marfa . . .

Bătrînul: Așa este. Deși eu n'am motive să mă plîng de fabrica mea. Multă școală, ce-i drept, n'am făcut. Ia, colea, trei clase de liceu și trei cursuri de „preparandie”. Dar, dacă s'a ales ceva de mine, numai profesorilor mei am să le mulțumesc. Ehe, ce mai oameni erau! Oameni de inimă, sobrii și serioși. Tot unul și unul! Ca niște sfinți. Nu cunoșteau, decît calea școlii și a bisericii. Viața lor se scurgea modestă și austeră, ca a călugărilor din mănăstire, iar cuvîntul lor avea o înrăurire magică asupra noastră. Intre lecții nu scăpau prilejul să nu ne strecoare cîte o doză de entuziasm pentru umila carieră ce ne aștepta. Parcă'i văd și acuma, parecă le aud graiul cuminte și plin de povețe părintești. Crezul lor unic era

școala. Catedra pentru dânsii era altar sfânt. Convinși, că nu există pe pământ chemare mai sublimă, decât a fi dascăl, ei nu trăiau decât pentru noi, generațiile de tineri învățăcei, cari ieșeam de sub mâna lor. Ne iubeau și ne certau, ca pe copiii lor proprii.

„Iubiți-vă cariera, băeți, căci și Hristos a fost învățător!”

„Feriți-vă să fiți piatră de scandal în ochii poporului! Învățați să răbdați, pentrucă prin luptă și suferință se călește sufletul omului!..”

Cuvintele acestea mi-s'au înlipărit adânc în inimă. Ele mi-au fost călăuză și merinde sufletească pentru lungul drum al vieții. Și'n tot timpul carierei mele m'au urmărit ca o povață. Ca o șoaptă sfântă și dulce de mamă... Dar pentru ce ai rămas așa cu ochii pierduți în vag?

Tânărul: Amintirile dumitale m'au mișcat. Respectul aproape religios cu care mi-ai evocat figurile profesorilor d-tale, mi-a răscolit sufletul. Gândurile mele au prins a rătăci și ele printre zidurile școalei. Dar din nenorocire, n'au găsit o șoaptă, în fața căreia să se oprească cuvioase. Nici o icoană de lumină și iubire. Doar câte-o imagină ștearsă dacă mai stăruie în amintirea mea, ca o copertă spălăcită de manual didactic. Nu sunt eu de vină dacă profesorii mei nu mi-au intrat la inimă. Ai noștri erau altfel de oameni! Prea puțin se ocupau de noi și de lumea noastră intimă sufletească. Nu zic, că toți, dar cei mai mulți „nemuritori și reci” ca luceafărul lui Eminescu, își țineau cursurile de mântuială și plecau grăbiți. Noi rămâneam muți și indiferenți ca o gară, pe lângă care trece trenul. Cuvântul lor foarte rar ne încălzea. Le lipsea — cum ți-ai spune — focul entuziasmului, care aprinde. Le lipsea nimbul acela de apostol, care inspiră respect. Vedeam noi, că nu mult își bat capul cu noi. Gândurile lor păreau concentrate mai mult în afară de școală. Unii părăsiră cu totul sfera preocupărilor cărturărești pentru a și afirma în stradă și la cluburi credințele lor de altă natură. Mult mai pasionați de alte ambiții și cancanuri, decât pentru probleme școlare, în Dumineci și sărbători unii din ei cutreerău satele din județ, travestiți în port țărănesc. Nu pentru a duce țaranilor cuvânt folositor de povață și învățătură, ci pentru a-i strânge în staulul cutărui partid, ca pe o lurmă de oi. Ceva și mai urât! În ziarele locale se stropeau adeseori cu cele mai norocoase expresii de șatră. Noi, băieții,

le sorbeam cu nesaț și făceam un haz nemaipomenit. Adeseori seara, în dormitoare, ne certam și noi pe chestia acestor polemici afurisite. Ne certam aproape până la păruială, de credeai că mâncasem mătrăgună.

Directorul, veșnic nervos și înnorat la față, era sau coplesit de grijile gospodăriei, sau încălțit cu furnizorii și mai mult absent. Când nu era pe câmp, la pământurile școlii, era desigur la București, să se spele de acuzele și reclamațiile fără sfârșit, cu care „il lucra” unul din profesorii mai tineri, vecinic candidat la direcție, pe când vor veni „ai lui” la putere.

În atmosfera asta îmbăcsită de certuri și anchete, lipsiți de control și îndreptar sufletec, ne strecuram dintr-o clasă în alta uități și nebăgați în seamă, ca niște copii ai nimănui. Zilele treceau fără jintă, și fără să simțim șoaptă misterioasă a unui ideal, care te chiamă. Un băiețandru de 15—16 ani—ori cât ar fi de cuminte — nu-i capabil să s'aprofundeze și să-și ia 'n serios misiunea lui de mâine, dacă nimeni nu-i aprinde inima și nu-i deschide ochii. Pe lângă ai noștri, profesorii dvoastră de demult, îmi apar ca niște sfinți din icoană. Iată pentru ce simt azi un gol mare 'n suflet. . .

Bătrânul: Destăinuirile ce-mi faci mă apropie de sufletul dumitale și mă fac să te 'nțeleg mai bine. Cum vezi, aveam dreptate. Nu atât vocația unor calități înăscute, ci destinul ni-a făcut învățători. Iar destinul nu prea alege materialul. Unde mai lipsesc și brutarii — în cazul nostru profesorii — care să frământă aluatul și să-l dospească bine, vai de pâinea ce iese din cuptor!

Tânărul: Deaceea nu ne potrivim în idei și 'n moravuri. Suntem produsul altor vremi și altor fabrici.

Bătrânul: Triste vremi și proaste fabrici!

Am cunoscut o specie de olari, cari nu știau să fabrice decât oale strâmbe și turtite. La cea mai mică atingere se răsturnau. Așa vă c'ăținați și dv. la cea mai mică suflare de vânt. Purlați în suflet stigmatul fatal al școlilor de azi, dintre cari, unce, în loc de oameni par că cresc trestii... Acum înțeleg izvorul din care derivă caracterul dv. firav și nestatornic, moravurile și rălăcirile dv. atât de neobișnuite până acum în viața noastră școlară.

(Va continua)

Didactice.

Deprinderea sau obișnuința.

Se aude adesea zicând: așa e obișnuit, sau așa m'am deprins, ori — mai popular — așa sunt învățat etc.

Și într'adevăr, că dacă judecăm faptele cu aprofundzime, constatăm că aproape toate acțiunile aproape toate multiplele noastre ocupații cotidiene sunt rezultatul deprinderilor. Actualul om cu toate capacitățile lui savante, cu toate realizările lui în domeniul: literar, filozofic, artistic etc. etc. a putut să ajungă numai datorită deprinderilor lui.

Prin deprindere omul a ajuns din starea primitivă, unde ne aflăm astăzi. Prin urmare prin deprindere omul s'a civilizat.

Importanța cea mare a deprinderii se exprimă în maxima: „Deprinderea e a doua natură”. Deprinderea e stofa conduitei, căci în adevăr 99 % din activitatea noastră e produsul deprinderii”.

Și să vedem: Când e vorba de ocupațiile de toate zilele, fie a cismarului, a mecanicului, fie ale a preotului, medicului, ori a învățătorului, fie a muncitorului plugar, toate aceste ocupații, și multe altele neînșirate, nu sunt ele exercitate, cu timpul în așa măsură încât devin o adevărată jucărie? Dacă cineva îl întreabă pe un învățător: Cum de nu te plictisești D-le cu așa grea meserie? Și răspunsul este: m'am obișnuit, ce să fac?

Actualul muncitor de pământ — cu puține excepții — de bună seamă că nu și-a câștigat priceperea lui în ale gospodăriei prin cine știe ce școli, ci de mic copil, mai prin imitații dela părinții săi și prin exerciții a ajuns la deprinderea de a-l cultiva.

Deprinderea în școală. Copilul își începe viața cu foarte puțină, sau fără nici-o inteligență conștientă, însă cu tendinți reflexe și instinctive bine dinstincte, care-i sunt de mare folos buneii lui stări. Această activitate psihică înconștientă, care funcționează în mod mecanic conduce acțiunile copilului și-i procură posibilitatea de a viețui.

Inteligența se dezvoltă pe măsură ce copilul alege dintre diferite posibilități, de care dispune din experiențele anterioare,

numai pe acele obiecte și acțiuni cari îi sunt cele mai convenabile. Așa dar, la copii ca și la adulți, acțiunile și interesele se nasc de multe ori înconștient, numai că la copii sunt determinate de instincte, iar la adulți de deprinderi.

Dacă ținem seama de modificările înconștiente și conștiente ale inteligenței, ajungem la concluzia că diferențele enorme dintre inteligența adulților și a copiilor ca și acele dintre adulți cu o cultură diferită, — se explică fără greutate prin diferența între felul și numărul experiențelor.

Deprinderile sunt determinate în cel mai înalt grad de experiență și excepții, chiar dacă sunt influențate într'o oarecare măsură și de interesele instinctive.

La intrarea copilului în școală condițiunile sunt de obicei nefavorabile pentru dezvoltarea puterii și tendinții de a raționa. Dar datorită pe de o parte creșterii și pe de alta înstrucției și educației, copiii se inițiază în idei și sentimente superioare.

Chiar aici ni se încumbă un mare rol nouă educatorilor. Învățătorul nu trebuie să supravegheze pe școlari numai în timpul clasei, ci trebuie să caute să afle și cum își întrebunțează timpul liber și în special ce lucrează, ce citesc și cum se joacă.

Când învățătorul face cunoștință prima dată cu școlarii, la început nu înțeleg așa ușor chestiunile și ordinele lui, și e în general știut, că trebuie să treacă un oarecare timp până să se cunoască reciproc. — În zadar un învă. după ce aranja elevii pentru a pleca acasă zicea „plecați” totuși elevii nu plecau, fiindcă nu înțelegeau vorba și nu erau obișnuiți cu ea. —

Așa că această cunoștință reciprocă nu înseamnă numai stabilirea unei familiarități mai mari, ci și formarea deprinderilor școlarelor, după cum lucrează, sau dorește el.

Multe din aceste deprinderi sunt de o natură pur exterioră cum de exemplu: semnul pentru ieșirea din clasă, sau pentru punerea întrebărilor, ținuta la scris și citit, scoaterea și punerea cărților și altor obiecte de școală, modul de a răspunde etc.

Învățătorul face bine dacă conduce conștient formarea acestor deprinderi școlare așa după cum crede el de cuviință.

De multe ori, felul de a observa și gândi al școlarului, e influențat de modul cum întreabă, analizează și descrie învățătorul. Atenția, îngrijirea și stăruința elevilor, corespund exemplului său. De aceea, fiecare trebuie să-și noteze deprinderile de

a gândi, simți și lucra ale clasei și să tindă conștient la îndreptarea celor rele și dezvoltarea celor bune.

Dacă învățătorul încearcă a stârpi deprinderile puternic înrădăcinate, să nu piardă din vedere, că deprinderea e tendința de a face un anumit lucru în anumite condiții și deci schimbarea condițiilor, cari au produs deprinderea, va avea mai totdeauna — drept consecință — schimbarea deprinderii.

Învățătorul dacă vrea să stârpească deprinderile rele ale elevului mai întâiu de toate trebuie să fie model în toate acțiunile lui, fiindcă numai așa își va iniția școlarii pentru formarea deprinderilor bune.

Dacă va fi neglijent și nesistematic în activitatea sa, atunci nu va ordona niciodată pe școlari, oricât ar vorbi de ordine și de îngrijire. Vrem să îndrumăm școlarii noștri spre deprinderi bune și tari, atunci mai întâiu de toate trebuie să aibă dela cine să ia exemplu. Și exemplul, oglinda vie, suntem noi.

Prin urmare, trebuie să infiltrăm în școlari diferite deprinderi bune: de curățenie, de ordine, de lucru, de hrană, de purtare cu egalii, cu superiorii etc. Să facem loc larg în școală exercițiilor de voință, de răbdare, de stăruință, de abținere, de atenție etc. fiindcă în felul acesta le vom crea deprinderi de voință, deprinderi de a trăi.

La toate obiectele de studii, deprinderea are un rol covârșitor. Un scris bun al elevilor, depinde de modul cum i-am deprins de mici. Cititul, iarăși atârnă foarte mult de citirea noastră model și de înboldul ce-l dăm fiecăruia, etc. etc.

Apoi, în special disciplina, care joacă cel mai mare rol în școală, dacă nu îndrumăm elevii de mici cu o disciplină dacă nu-i deprindem a fi ordonați — în toate acțiunile lor, atunci cu siguranță învățământul în acea școală suferă mult.


Cu un cuvânt, știind rolul ce-l joacă deprinderea sau obișnuința, în viața socială — mai ales noi cei chemați a face educația mulțimii — trebuie să avem prima țintă spre formarea de deprinderi bune și tari și să nu uităm niciodată că „Deprinderea e a doua natură“.

Gârceiu, 23 Junie 1930,

Lazăr Cosma
inv. dir.

Pagini de literatură.

Noapte de vară.

 e peste deal se 'nalță luna
 Și varsă raze de iubiri.
 Adie vântul printre frunze,
 Mireazmă 'mproașcă trandafiri.
 Pe bolta ceriului senină
 Apar stelute mii și mii,
 Lucind tainic în miez de noapte
 Se par a fi toate făclii,
 Colo pe deal, în depărtare
 Un foc tainic arde ușor;
 Păstorii, i-și țin șezătoarea
 Și bazme și spun din viața lor.
 Un buciom lung s'aude 'n noapte,
 Plăcut răsună 'n stejeriș...
 Iar doina dulce, trăgănată
 Conturbă pacea din frunziș.
 Din când în când un câine latră,
 S'aude a buhei huhuit,
 Și corul broaștelor din baltă,
 Și cânt de grieri, amorțit.
 În urmă doarme'n nepăsare
 Natura 'ntreagă, ca'n mormânt,
 Pe rând dispar lună și stele,
 Numai luceafărul stă blând.
 Iar părăuașul mic de munte
 Grăbește lin, încetișor:
 Spre vecinica-i nefericire
 El se departă de isvor...
 Pe gândurie dus privescu-i unda
 Ce'ngână gingașele flori...
 Așa trecem și noi din lume,
 Căci... și noi suntem călători...

Cărți și reviste.

Publicațiile Institutului de Psihologie al Universității din Cluj. Alexandru Roșca: *Măsurarea Inteligenței și Debilitatea Mintală.*

Edit. Cartea Românească, Cluj. 1930.

Obiectul principal al acestei lucrări este studiul debilității mintale. Această problemă este privită pe trei aspecte: 1. Diagnosticarea debilității mintale. 2. Cauzele debilității mintale și 3. Consecințele debilității mintale.

În introducerea autorul face o schiță istorică a problemei începând din antichitate până în timpurile noastre. Partea întâi a lucrării este consacrată măsurării inteligenței, Testele întrebunțate pentru acest scop sunt așa-numite teste neverbale de grup. Ele pot fi aplicate cu succes atât știutorilor de carte cât și analfabeților. Această metodă este foarte potrivită pentru diagnosticarea debilității mintale; dar ea ne poate orienta tot așa de bine și asupra inteligențelor normale și superioare normei. În urma unui examen de inteligență făcut cu aceste teste, se poate stabili foarte repede și foarte ușor dacă subiectul examinat are o inteligență normală sau este superior sau inferior normei: mai mult se poate stabili cu cât este înapoiat sau înaintat în ceea ce privește inteligență.

În partea a II-a autorul caută să stabilească, pe baza cercetărilor făcute până acum în această direcție, care sunt cauzele care dau naștere debilității mintale. Aceste cauze sunt împărțite în două mari categorii: exogene (adecă de mediu) și endogene (ereditare). Din totalul cazurilor de debilitate mintală numai 10 % - 15 % sunt cauzate de influențe externe în timp ce 85 % - 90 % sunt ereditare. Un capitol special este consacrat legilor după care debilitatea mintală se moștenește. După cele mai autorizate cercetări se pare că această moștenire se face după regula lui Mendel.

Partea III-a finală se ocupă de consecințele pedagogice și sociale ale debilității mintale,

Oricine știe că în aceeași clasă copiii nu sunt deopotrivă de buni la lecții chiar dacă au cu toții aceeași etate cronologică. Dar de aici urmează un neajuns: întrucât copiii diferă în ceea ce privește inteligența, rolul pedagogului este foarte dificil. Sau se

va avea în vedere, la predarea lecțiilor, numai majoritatea copiilor care au înțeles lecția, și atunci cei slabi nu pot să țină pas cu ceilalți, sau va insista cu lecțiile până ce vor înțelege și cei mai slabi și atunci copiii mai bini care au prins dela început lecția, rămân neocupați și se învață loneși. Din aceste motive în multe din țările din occident s'a introdus sistemul de a avea în aceeași clasă nu copii cu aceeași etate cronologică ci cu același grad de inteligență. Astfel s'au înființat pe lângă clasele pentru normali și clase speciale pentru debili și înapoiți mintali, pe de o parte, și pentru cei cu inteligență superioară pe de altă parte.

Dar cunoașterea gradului de inteligență mai are importanță pentru pedagog și din alt motiv. Se pare că există o strânsă corelație între gradul de inteligență și conduita morală a elevilor. Cu cât are copil un nivel intelectual mai redus, cu atât are mai multe șanse să prezinte o conduită morală rea.

Consecințele sociale sunt și mai importante.

Este știut astăzi că cele mai multe cazuri de debilitate mintală sunt de origine ereditară. Ori cum indivizii debili mintali au tot atâtea drepturi la procreație ca și cei morali sau superiori normal, rezultă că debilitatea mintală va continua să existe. Dar nu e numai atât. Debili mintali se reproduc într-o măsură cu mult mai mare decât indivizii normali și superiori. Prin urmare numărul lor crește cu fiecare generație. Dacă pe lângă aceasta mai ținem seama și de faptul că un procent foarte ridicat (50%-60%) din delievenți se recrutează din debili mintali, atunci ne putem da ușor seama de seriozitatea acestei probleme. Din aceste motive în multe state din America de Nord procrearea acestor indivizi (și a altor degenerați) este oprită prin lege. (De obicei procrearea este înlăturată prin sterilizare.)

Toate aceste probleme sunt tratate pe larg în lucrarea D-lui A. Roșca.

Testele necesare pentru măsurarea inteligenței precum și broșura cu instrucțiunile pentru aplicarea testelor și cotearea rezultatelor, se pot procura dela Institutul de Psihologie al Universității din Cluj, Str. Regală 11.

*Din publicațiile laboratorului de pedologie și pedagogie
experimentală al Universității din Cluj, condus de Pro-
fesor V. Ghidionescu.*

*Raportal între intuiție și abstracție în învățământ
Elaborarea mintală de Gh. Comicescu.*

Lucrarea aceasta de 229 pagini tipărită pe hârtie velină la tipografia Cartea Românească din Cluj, cu prețul 130 lei, este o încercare de a roabilita rolul abstracției în învățământ care a fost neglijat, printr'o greșită interpretare a intuiției. În introducerea autorul arată cum a evoluat principiul culturai formale în istoria pedagogiei și cum a fost înțeles în pedagogia românească.

În partea I. se face o analiză a cunoștinții intuitive la copii și la om în genere, punând în discuție diferite curente de psihologie precum: asociaționismul, psihologia complexului cea configuraționistă, psihologia înțelesului behaviorismul, psihologia biologică și psihologia vitalistă. Demonstrează caracterul global al intuiției la copil, arată cum percepe gravurile, cum percepe raportul de asemănare și deosebire, enunță tipurile mintale perceptivă face deosebirea între percepție și intuiție și încheie cu o sumă de concluzii pentru pedagogia practică.

În partea II. tratează despre conștiința abstractă, așa cum e privită ea în psihologie și cum apare după numeroasele experimentări ce sau făcut în streinătate cu privira la acest proces sufletească. Se tratează în special despre abstracția copiilor în domeniul obiectiv și despre abstracția lor în limbajiu, atât cunoștința concretă intuitivă cât și cea abstractă e demonstrată și pe bază de experiențe proprii pe care autorul le-a făcut cu un număr de copii de curs primar și secundar, din Cluj, de peste 1500 precum și din Lugoj, Timișoara și Arad. Pentru studiul abstracției autorul a imaginat un text de clasificare de imagini, sau de noțiuni, după gradul de dezvoltare sufletească a copiilor. Expunerea și rezultatele experiențelor ocupă un loc însemnat în lucrare. Se vorbește despre tehnica lor, despre modul în care copiii constituiesc grupele de imagini sau noțiuni, se analizează vocabularul, se urmărește frecvența procesului de abstracție în raport cu categoriile de noțiuni, și cu dezvoltarea mintală a

copiilor, precum și evoluția abstracției în gândire sintetică. Partea aceasta se încheie cu un capitol referitor la influența învățământului în promovarea procesului de abstracție și cu o sumă de alte concluzii pedagogice. Diferite planșe și tabele ușurează înțelegerea textului.

Partea a III. este de fapt o încheiere a întregii lucrări, aici se vorbește despre principiul pedagogic dela concret la abstract în practica școlară, despre elementul concret în cuprinsul vieții sufletești, despre întoarcerea dela abstract la concret, despre elaborarea mintală și principiul treptelor formale arătându-se că scopul învățământului este să conducă pe copil spre realizarea tipului ideal de oliberare mintală în limitele pe care le determină capacitatea formativă a copilului. Urmează apoi câteva conștințe practice cu privire la forma Socratică în învățământ, la procesul învățării și al înțelegerii, la activitatea spontană și cea reflexivă, la utilitatea sugestiei în elaborarea mintală și se încheie cu o serie de concluzii finale și cu indicile bibliografice al lucrării.

BCU Cluj / Central University Library Cluj



O singură eroare poate ruina ordinea socială.

BENTHAM.

Cu cât cineva are mai mult în sine însuși, cu atât cere mai puțin de la alții.

Ar. SCHOPENHAUER.

Pentru credință, pentru patrie totul e permis.

TASSO.

Cât timp arde focul sacru al iubirii de patrie, o națiune e liberă, activă și puternică

SEGUR.

Și dacă am pierde întreaga noastră avere, să ne păstrăm ne atinsă onoarea.

Note și Observări.

Examenele învățătorilor.

Este natural dacă examenele învățătorilor introduse și la noi în Ardeal, prin noua lege a învățământului primar din 1924, au produs și produc ca oricare inovație — nemulțumiri în sânul corpului didactic primar, fiindcă deoparte eram prea obișnuși cu tradiția veche, ca după obținerea diplomei, învățătorii să nu mai dea alte examene în cursul carierei, iar de altă parte este în firea omului să nu primească bucuros schimbările, cari îi aduc greutate și îndatoriri. Și trebuie să recunoaștem, că legea sus amintită nu este zgârcită în privința înpunerii datorințelor.

Nu tot așa se prezintă situația însă în țara veche. Acolo diferitele examene sunt de mult încetățenite, și lumea dăscălească nu numai că este obișnuită cu ele, dar le găsește firești și necesare. Nimene nu murmură contra lor ca și la noi,

Să examinăm fie și numai în treacăt dacă ideologia dela noi este corectă sau nu.

* * *

Incontestabil, că tinerii normaliști intră în viață cu un capital frumos de *cunoștințe teoretice*, dar cu *puțină praxă*. Vi-așa îi sileste să muncească în școală în senz practic, să producă progres real. În toiu l muncii cei mai mulți își uită de *teorie* și se preocupă mai mult de *praxă*. Cum însușirea ei reclamă timp îndelungat ani de arândul, pe când ajung să aiba o praxă făcută după bunul plac, fără a fi condusă și controlată de principiile pedagogiei, a evaporat cea mai mare parte din cunoștințele teoretice. Și atunci se aleg cu o praxă care este departe de a fi cea bună și adevărată. Rezultatul este, că în curs de câțiva ani, mulți învățători rămân abia cu câteva idei palide de teorie și cu o praxă slabă. Exemple avem destule și se pot vedea cu atâtea ocaziuni.

Dar și în cazul când s'ar putea păstra în întregime cvantul de cunoștințe primite în școala normală, nu este de ajuns:



deoarece și pedagogia ca oricare altă știință evoluează, descopere și fixează noi principii, cu cari învățătorul modern trebuie să fie la curent. El trebuie să țină pas cu noile descoperiri ale pedagogiei, altfel rămâne de lume. Și aceasta numai prin o continuă *pregătire autodidactică* se poate ajunge.

Examenele pe mulți îi îndeamnă și constrâng vrând nevrând să se ocupe cu primenirea și îmbogățirea cunoștințelor. Sunt puțini aceia, cari ar face-o din propriul lor îndemn ori din dragostea pentru știință.

Cred, că nu trebuie să insistăm asupra deosebirei mari, ce există între o școală condusă de un învățător bine pregătit și alta condusă de unul rudimentar; O știm cu toții.

Chiar și interesele personale ale Corpului didactic cer să se adâncească și perfecționeze cât mai mult în tainele științelor teoretice și practice ale dascălimi. Altfel este privit și considerat un învățător cult și altfel altul slab și ignorant, atât în societate cât și în fața autorităților școlare și altcum se fac și mai cu seamă se vor face în viitor avansările unora și a altora. Vine vremea *selecționării*, care va aduce multora surprize neplăcute și desamăgiri. Mai mult decât toate cele amintite trebuie să-l îndrume pe învățător pe calea progresului și a perfecționării: *ambitiunea și demnitatea* cari stau așa de frumos și înaltă.

* * *

Stabilite aceste împrejurări, importanța și necesitatea examenelor este evidentă. Urmează ca fiecare membru a corpului didactic să le pătrundă rostul și să-și dea toată silința prin o serioasă și temeinică pregătire să corespundă așteptărilor.

Examenele de înaintare, ținute în trecut cu învățătorii din regiunea noastră, au dovedit, că mulți s'au prezentat slab ori nepregătiți în fața comisiunilor. Rezultatele au fost totdeauna dezastruoase. Ca dovadă servească faptul, că la ultimul examene de definitivat din primăvara acestui an, din 38 învățători din județul nostru au trecut numai 5 (2 învățători)

Ca să cunoască învățătorimea noastră *părerea locurilor autorizate* asupra cauzelor, cari au produs rezultatul slab amintit mai sus și să le servească ca *orientare în viitor*, dăm mai jos după «Gazeta de Vest» din 17 Mai a. c. în rezumat declarațiile dlui profesor Dr. E. Speranța, președintele comi-

siunii de examinare din Oradea. Atragem deosebita atențiune a cetitorilor asupra lor.

Aceste cauze sunt următoarele:

1.) Condamnabila îndulgență cu care s'a acordat și se mai acordă diploma de învățător aproape la toți, indiferent dacă îndeplinesc condițiile necesare, precum: simțul pedagogic, dragostea de învățământ și de copii, aptitudinile intelectuale.

Sunt mulți cei cari cred, că orice ființă cu două picioare poate deveni învățător»

2.) «Rusticizarea» și izolarea de orice viața culturală. Inteligența și cultura, atunci când nu merg înainte, dau cu siguranță înapoi. Aceasta n'o știu mulți dintre tinerii învățători.

Ajunși ca provizori la postul lor, cred că pot continua să fie ceea ce au fost la ieșirea din școală chiar dacă nu vor mai ceti nimic nou — și chiar nimic din cele ce au știut.»

3.) «Extraordinara lipsă de preocupare a învățătorilor noștri tineri față cu literatura și cu întreagă mișcare culturală. Numeroase prilejuri recente mi-au dovedit-o în chipul cel mai dureros posibil. Cea mai mare parte nu citesc nimic. Unii nici măcar ziarele — sau în tot cazul din acestea nu caută mai nici odată rubricile culturale,»

4.) «Situația materială a dascălimii în general contribuie într'o mare măsură să agraveze lipsurile intelectuale. Dar în cele mai multe cazuri, acel care simte adevărată sete spirituală de a se instrui și cultiva, va ști să profite de orice prilej, cât de modest. Sunt atâția învățători care au bibliotecă în sat, la școala lor, — dar nu cetesc nimic din ea Revistele didactice ale revizoratelor, ale asociațiilor didactice etc., ajung pe la toate școlile prin tote satele. În cea mai mare parte a cazurilor ele rămân necetite, nerăsfoite ori chiar neprivite.»

Constatăriile dlui prof. Dr. E. Speranța nu pot fi trase la îndoială. Ele sunt adevăruri crude. Învățătorimea noastră trebuie să spulbere prin hărnicie și pricepere, ori câtă osteneală ar costa-o altfel rămâne compromisă în fața autorităților școlare și a opiniei publice. Proverbul spune: Cum ne-om săra, așa vom mânca.»

I. Mango.

Revista revistelor

Spieuri. Note.

Școala dela Munte. (Predeal An. I No. 4. 5.) Dl. Iordan I. Tacu, redactorul revistei se ocupa în articol de fond de activitatea pedagogică a lui Ioan Creangă, căci «mult i-a plăcut să și petreacă viața în mijlocul copiilor adunați în școală.» Ioan Creangă se pregătise să fie învățător căci el simțise în sine chemarea pentru învățământ. Ca învățător era o personalitate didactică în adevăratul înțeles al cuvântului. A scris mai multe cărți de curs primar învățător minunat, inezestrat cu un deosebit tact și tehnică pedagogică, scriitor didactic apreciat a dat la iveală cele mai bune manuale pentru cursul primar. Apreciat în chip deosebit de fostul său profesor apoi ministru Titu Maiorescu, Creangă este numit și în Consiliul general de instrucție când din *Păcuraru* unde funcționase ca învățător vine la București. Era unul din ce mai zeloși membrii a Consiliului general.— Dl. Dr. Iosif J. Gabrea în articolul «Individualizarea învățământului pe formații sociale (sat-oraș)» arată deosebiri care există între formalitățile sociale, sat și oraș. Satul și orașul sunt cei doi poli ai existenței umane, fiecare își produce tipul său de om; ruralul și urbanul, cari au structuri psihologice opuse. Omul de oraș gândește, simte și acționează altfel decât omul de țară. Viața orășanului e abstractă, mecanică, rațională; a omului dela țară: concreț organică, irațională, etc. Totașa sunt deosebiri sufletești între copilul de țară și cel dela oraș. Trecând la problema învățământului constată că, viața rurală în toate formele ei nu s'a bucurat până acum de nici un prestigiu deosebit, cu atât mai puțin «Școala rurală» În continuare spune că, școala rurală e chemată să cultive dragostea pentru profesia agricolă, că să afle tineretul că e mai bine să rămână la coarneau plugului, utilizând toate mijloacele științei moderne pentru a face pământul să vorbească, decât să alerge ca și până acum după slujbe la birourile din oraș. De aceea școala de sat îi trebuie alt spirit decât școala de oraș.— Dl. T. Radu tra-

tează despre învățământul industrial cu referințe la școalele dela munte, constatând că, pentru partea suflet., îndrumarea educativă a membrilor lasă mult de dorit. Caută cauzele, precum și chipul cum crede că s'ar soluționa în bine problema învățământului industrial care trebuie și fie înainte de ori ce învățământ național, făcut numai de Români și pentru Români. — Dna *Ecaterina Ghițescu* în traducere ne arată cum ar trebui să se facă specialitatea învățătorilor, ceea ce ar consta în a repartiza elevii fiecărei școli normale în mai multe secțiuni: secțiunea agricolă, secțiunea industrială și comercială etc

Revista învățătorimei Române. (Buzău An. XXX. Nr. grătit) Dl. *I. G. Dumitrașcu* în articolul prim cu titlul Abonații buni, Abonații răi de plată arată greutatea materiale cu cari, în genere publicațiunile învățătoresți au să se lupte, doi-trei ani ca apoi să apună în negura groasă a uitării, a nepăsării Revista cu normele de sus, deși a îndurat multe greutăți, din obolul acelor, cari au știut s'o aprecieze, a mers înainte luptând cu îndârjire timp de treizeci și mai bine de ani. Mulți dintre colegi sunt nerecunoscători. Când li-se cere costul, refuză primirea revistei; aceștia poartă epitetul «răi de plată» iar cei buni își fac datoria. — În *Carnetul Administrației* sunt arătați cu numele, cari au achitat abonamentul integral, precum citim acolo și numele celor «răi de plată». Mai sunt «intârziații» arătați cu nrul și județe. Ce bine-ar fi dacă toți și-ar face datoria

Școala și familia de Măine. (București. Au, III Nr. 24) Publică articole foarte instructive. «Necesitatea de a orienta psihologia către studiul individualității» este discursul dlui *Ad. Feriere*, ținut cu prilejul congresului Ligii internaționale pentru educația nouă dela Elseneur (Danemarca.) — Dl. *I. Dumitrescu* — *Frâsin* fratează «Graficul în rezolvarea problemelor arătând documentat că în școala primară problemele aritmetice: regula de trei simplă etc. se predau mai mult după forme abstracte, decât metodă practică, deci se va lăpăda graficul greoi și se va raționa. La *chestiuni actuale* dl. *Gabriel Bruma* arată cum ar trebui să se facă în viitor reorganizarea cercurilor culturale, ca să aducă servicii reale poporului dela sate.

Simion Oros.

Administrația școlară.

Norme Generale pentru ținerea licitațiilor Administrațiilor publice.

Publicitatea licitațiilor. *)

1. Cum se fac publicațiile.

Pentru ținerea licitațiilor publice se va urmări să se facă în publicitate cât mai mare astfel ca să poată fi aduse la cunoștința cât mai multor persoane interesate.

Publicarea licitațiilor se va face nu numai prin Monitorul Oficial, intru'nul din cel mai răspândit ziar din țară la sediul administrației unde se va ține licitația și la sediul Oficiului Central de Licitație din Ministerul de Finanțe, dar și la Administrațiile publice unde se vor preda furniturile sau efectua lucrările licitate și într-unul din ziarele locale respective.

În cazul când o administrație publică va avea de licitat obiecte sau imobile pentru vânzare sau închiriere, publicațiile se vor face neapărat și în comunele unde se află aceste obiecte la autoritățile sau instituțiile cari au în păstrare sau utilizarea lor obiectele în chestiuni.

Pentru concesiuni sau furnituri importante sau pentru lucrări pentru cari nu s'ar găsi în țară concurență îndestulătoare, care să garanteze o bună executare și prețuri avantajoase, se vor face publicații și în presa străină, putându-se invita chiar case speciale.

Când vre-unul din bunurile imobile al statului este susceptibil de a fi vândut, publicarea licitației se va face numai după ce s'a înștiințat Ministerul de Finanțe și s'a obținut avizul sau pentru vânzare. Publicațiile de licitație vor conține neapărat.

a.) Obiectul licitațiunei, natură lucrărilor, cantitatea de procurat, său executat quantumul și felul depunerii garanției, termenul în care să fie executat, precum și locurile unde se

*) Instrucțiuni date de Onor. Directoratul Ministerial IV. Cluj Serviciul Instrucțiunii și al Cult-ilor. No. 18 951 - 1930.

vor preda cantitățile de materiale respective și ziua în care trebuiesc livrate.

b.) Locul unde se pot vedea caietele de sarcini proiectele și devizele.

c.) Condițiunile pe cari trebuie să le îndeplinească licitatorul spre a fi admis la licitație.

d.) Administrațiile de stat sau oficiile centrale de licitație înaintea cărora se vor ține licitații.

e.) Adresa locul ziua și ora licitației.

f.) Cauza că furnitura va fi pe riscul furnizorului. În cazul când licitațiunea va avea loc prin strigări — care se face numai în cazul vânzării de bunuri mobile — se va indica neapărat și prețul de la care începe licitația. Se atrage însă atenția în mod special că :

Nu se pot face nici un fel de publicațiuni de licitații angajări de lucrări și furnituri, fără să se dispună de fond bugetar sau credit deschis.

În cazul când nu se supune licitațiunei decât o anumită parte de lucrări sau furnituri, se va prevedea în caietul de sarcini și în publicațiune această împrejurare, cu mențiunea expresă ce se va face, că administrațiunea nu-și i-a nici un angajament pentru restul de lucrări din proiect în privința cărora se va dispune la timp independent de obiectul licitațiunei prezent limitat strict și exclusiv la partea de lucrări bine precizate prin caietul de sarcini și publicațiuni.

Textul art. 88-110 din legea contabilității publice precum și textul art. 31-53 din regulamentul de funcționarea oficiului central de licitație. se vor afișa în totdeauna în sala de licitație.

2. Termene, limită de publicare.

Pentru lucrările și furniturile prevăzute în proiectele bugetelor viitoare, publicațiile se vor putea face chiar înainte de votarea bugetului, însă nu-mai după 1 Noembrie și numai cu avizul prealabil al oficiului central al licitațiilor.

Pentru combustibil aceste licitații vor trebui publicate cel mai târziu până la data de 15 Aprilie.

Publicațiile de licitație făcute după 1 Noembrie înainte de votarea bugetului, se vor putea anula posterior votării, în cazul când fondurile prevăzute în proiect au fost superioa-

re celor votate.

3. Termine minime de publicare.

Pentru lucrările și furniturile de valoare până la 10 milioane lei, anunțurile licitațiilor trebuiesc făcute cu cel puțin 30 zile înainte.

Se exceptează în cazurile foarte urgente lucrările și furniturile de o valoare până la 1 milion când publicațiile ce se pot face cu 15 zile înainte, cazurile de urgență-se constată de Oficiul central al licitațiilor.

Pentru lucrările și furniturile de o valoare de la 10 milioane în sus, publicația trebuie făcută cu cel puțin de 45 zile înainte.

B. Condițiunile de participare la o licitație publică.

1. Capacitatea necesară pentru a concura.

Licitatiile de orice natură se vor ține numai cu case și persoane de specialitate, întreprușii fiind excluși.

Ofertanții comercianți sau industriași vor trebui să producă acte doveditoare că au firmă înscrisă; actele și procurile din străinătate vor fi certificate de către Legațiunea sau Consulatul Român din localitatea respectivă.

Nu vor fi primiți la licitațiune antreprenorii cari nu au executat contracte anterioare încheiate cu administrațiile publice sau aceia ce le-au cauzat daune și nici cei ce se află în procese cu statul, derivând din contracte neexecutate sau executate în mod păgubitor pentru Stat,

Pentru a putea concura la o licitație să cere pe lângă capacitatea juridică a ofertantului chiar și o capacitate tehnică ce să cere în cazul lucrărilor de artă sau de construcții noi, precum și o capacitate economică, în special pentru lucrări sau furnituri de durată de mai mulți ani, când este necesar să se dovedească mijloacele necesare pentru efectuarea lucrărilor.

Excluziunea unui concurent pentru lipsă de capacitate nu se poate face decât de: Președintele comisiunii de licitații numită conform art. 8. al regulamentului de funcționarea oficiului central de licitație pe motive precise și bine justificate. Caietele de sarcini vor indica dovezile de capacitate ce urmează a se produce pentru admisiunea la licitații

3. Condițiuni generale pe care trebuie să le îndeplinească o ofertă.

Ofertanții atât la licitații cât și la angajări prin bună învoială, fie că sunt din țară fie că sunt din străinătate își vor declara domiciliul în țară în ce privește îndeplinirea angajamentelor luate și nu-l pot schimba decât cu consimțământul administrației contractante. În caz când licitatorii aparțin unei firme streine actele și procurile lor vor fi certificate de către Legațiunea sau Consulatul Român.

Ofertele vor fi făcute în moneda țării, exceptându-se cazul când caietele de sarcini ar prevedea altfel.

Se vor considera nule ofertele în care nu s-au ținut seama de caietele de sarcini, prevăzându-se în ele alte condițiuni, care schimbă condițiile de egalitate dintre ofertanți.

Ofertanții vor trebui să precizeze în oferta ce o fac că au luat cunoștință de toate condițiunile generale din legea contabilității publice și a regulamentului de funcționarea oficiului central de Licitație, precum și de toate condițiunile speciale licitației stabilite în chestiune fiind de acord cu toate aceste condițiuni stabilite.

Organizațiile comerciale de producători înființate pentru desfacerea și vânzarea produselor lor, recunoscute de către Ministerul de Industrie și Comerț pot concura la licitație.

C. Ținerea licitațiilor.

Ținerea licitațiilor prin strigări.

I. Licitațiile prin strigări se țin numai pentru bunuri mobile sau efecte mobiliare în valoare mai mică de 50.000 lei și numai în țară.

Licitația, se deschide în ziua, locul și ora stabilită înainte de deschiderea licitației. Comisia va cerceta dovezile de capacitate ale concurenților, conform art. 21 și 27 din Regulamentul de funcționarea Oficiului Central de Licitații.

Strigările încep cu prețul stabilit prin anunțul licitației și se fac în număr de trei una după alta.

Dacă nu există nici un ofertant licitația este închisă în caz contrariu se continuă cu strigările pentru obținerea prețului cel mai avantajos. Ultimul preț obținut să strigă de trei ori. Dacă nimeni nu licitează mai mult bunul se consideră ca vândut persoanei care a oferit ultimul preț.

Licitații cu oferte închise.

Licitațiile se țin numai în țară și se fac prin oferte scrise și sigilate.

Licitația se ține în ziua, locul și data indicată în publicații și nu poate avea loc decât dacă sunt cel puțin doi ofertanți. În ori și ce caz se așteaptă o oră pentru a avea doi concurenți.

1. Formalitățile dinaintea deschiderii ofertelor și condițiile de îndeplinit la prezentarea ofertelor.

Furnizorii și antreprenorii, pentru a fi admiși la licitații și pentru a garanta îndeplinirea contractului vor depune în ziua și cu ocazia ținerii licitației în primirea comisiei de licitații o garanție de 5 % din valoarea furniturii sau lucrării, în numerar sau efecte garantate de stat, socotite la valoarea lor nominală. Pentru facilitarea operațiunilor, garanția va fi consemnată la Casa de Depuneri licitatorul prezentând recepția respectivă.

Pentru cazurile cari vor fi indicate de către Oficiul central de licitații după avizul oficiului de Raționalizare și Normalizări din Ministerul de Industrie și Comerț, licitatorii vor fi ținuți ca odată cu prezentarea ofertei, să se înainteze și un certificat de calitate asupra furniturilor, care formează obiectul licitației.

Aceste certificate vor fi eliberate de către Laboratoarele și instituțiile din țară, autorizate a elibera asemenea certificate, de către oficiul central de licitații, după recomandarea oficiului de Raționalizare și Normalizări,

Ofertanții, cari sunt dovediți că au stabilit o înțelegere între ei pentru falsificarea rezultatului licitației spre a obține prețul mai mare decât cele normale, vor fi îndepărtate de la dreptul de a licita pentru lucrările și furniturile publice. Înaintea deschiderii ofertelor. Comisia sau oficiul central de licitații vor cerceta dovezile de capacitate prezentate de concurenți și garanțiile depuse de ei. Nu se vor deschide decât ofertele celor cari îndeplinesc condițiunile de capacitate stabilite și cari vor fi depus garanțiile cerute.

Un ofertant poate schimba oferta numai înainte de deschiderea ofertei.

În nici un caz nu se poate admite ca valabilă o ofertă telegrafică sau telefonică.

Concurenții la licitație pot trimite mandate prevăzute cu procură întocmită în regulă și autentificată. Procura poate fi dată numai pentru o anumită licitație, sau pentru mai multe. În original:

Aceasta procură se va atașa întotdeauna în original sau în copie la procesul verbal de licitație.

În acest caz se va înțelege că licitația a fost în numele și în contul persoanei reprezentată de mandatar.

Respingerile dela licitații trebuiesc bine motivate și justificate pe răspunderea comisiunii sau a oficiului central de licitație.

2. Deschiderea ofertelor și întocmirea procesului verbal de licitație.

Din momentul în care se începe deschiderea ofertelor, care va avea loc cel puțin după o jumătate de oră indicată în publicațiune nu se mai poate admite nici o ofertă.

Președintele după ce a primit toate ofertele, deschide plicurile în prezența concurenților.

Deschizându-se ofertele în ședință se va semna fiecare ofertă de către membrii comisiunii, se va încheia un proces verbal în care se va menționa modul cum a decurs licitația numele și pronumele fiecărui concurent, garanția depusă, prețul oferit de fiecare ofertant în cifre și liter, și adjudecarea provizorie asupra concurentului celui mai avantajos, sub rezerva avizului favorabil al oficiului central de licitație și aprobării ulterioare a șefului administrației sau a Consiliului de Miniștri, după cum va fi cazul. Procesul verbal conținând rezultatul licitației se va semna de membrii consiliului și de fiecare concurent. Dacă unul din concurenți refuză să semneze, se va menționa de aceasta în textul procesului verbal.

Reclamațiunile contra licitației se anexează la dosarul licitației și odată cu aceasta se trimit la oficiul central de licitație.

În cazul când licitația a decurs în mod normal și a un dat sat rezultat satisfăcător, administrația va înainta la oficiul central de licitații procesul verbal de adjudecarea provizorie, în copie, o analiză a prețurilor oferite față de calitatea mărfii și față de prețurile pieței din localitate, sau a celei de proveniență a articolelor, tabloul certificatelor de calitate etc.

În cazul când licitația a dat loc la contestații sau când după a doua licitație, conform art. 48 din regulamentul de funcționare a oficiului central pentru aviz, întreg dosarul licitației în copie, pe lângă referatul asupra considerațiilor generale cu care s'a ținut licitația

Licitațiile cu supraoferte sunt interzise.

3. Cazul ofertelor identice cu prețul cel mai avantajos.

Dacă mai mulți concurenți ar oferi același preț pe lângă egalitatea celorlalte condiții și dacă acest preț ar fi cel mai avantajos, se va proceda în aceeași ședință la o nouă licitație cu oferte închise numai între ofertanții cu prețuri egale.

Dacă însă cei cari au făcut oferte identice nu sunt toți prezenți se va mai ține o a doua licitație în termen de cel mult cinci zile numai între acești din urmă ofertanți. În cazul când nici unul din concurenții cu ofertă identică nu vor să le mai schimbe ofertele pentru a se preciza cui va reveni licitația se va trage la sorți.

5. Cazul în care prima licitație nu are nici un rezultat.

Dacă o licitație nu va avea un rezultat se va ține o nouă licitație într-un termen de 10 zile, iar pentru licitațiile ce trec peste suma de lei 1 milion acest termen va fi de 20 zile, Publicațiile pentru aceste licitații se vor face în două zile din cele mai răspândite, indicate de oficiul central de licitații,

D. Formalitatea de efectuat pentru aprobarea licitațiilor.
Aprobarea licitațiilor.

Dosarul licitațiilor, constând din procesul verbal al licitației și copiile certificate ale actelor arătate mai sus, se va înainta oficiului central de licitație de către administrația respectivă în termen de 3 zile de la ținerea licitației. În caz de nevoie Oficiul central de Licitații va putea cere și dosarul original cu toate lucrările.

Oficiul central de licitații primind rezultatul licitației va examina localitatea ținerii licitației din punctul de vedere al formelor, îndeplinite. reclamațiile făcute în scris, prețul rezultat dacă prețurile unitare și verificarea calității furniturii s'a făcut de către organele indicate de Oficiul Central de Licitații dacă condițiile caetelor de sarcini au fost respectate și-și va da avizul pentru aprobarea sau neaprobarea acestui rezultat.

Acest aviz va fi restituit Ad-ției în timp de cel mult 5 zile dela primirea lui. Ad-ția se va conforma avizului Oficiului Central de licitație.

Casele comerciale și industriale, care au sediul lor principal în țară, se bucură, pe baza legii de incurajare a industriei naționale de un plus de 5 % peste prețul ofertei indigene sau străine, care oferă produse streine.

Adjudecările vor fi întotdeauna supuse spre aprobare șefului administrației respective, cele mai mari de 10 milioane lei, prin Ministerul de Finanțe Consiliul de Miniștrii, după ce le va obține viza Consiliului Centrelor.

Ministerul sau consiliul de Miniștrii se vor pronunța asupra licitațiilor în termen de cel mult 15 zile dela data procesului verbal de adjudecare. În caz contrariu adjudecătorul își va putea retrace garanția.

Adjudecările a căror valoare trece de 10 milioane lei, se vor publica în Monitorul Oficial indicându-se obiectul firmei adjudecătoare și prețul.

Licitațiunile făcute fără formele precise de legea contabilității publice și de regulamentul de funcționarea oficiului central de licitații publicat în Monitorul oficial No. 1 din 1 Ianuarie 1930 nu pot fi aprobate.

No. 13209—1930, (Min. 45930—1930) Ordonatorii secundari au dreptul pe baza delegațiilor ce li se dă de Minister să încheie contracte prin bună învoială până la suma de 300.000 Lei inclusiv. No. 5566—1930. (Min. 23853—1930) Contractele prin bună învoială se fac în baza de oferte. O copie după contract se trimite Of. Cent. L cu lista ofertelor. La contractele prin bună învoială de peste un milion (art. 90 L. C.) se cere avizul prealabil al Of. C. L. No. 7022—1930 (Min. 27395—1930) Dar orice anunțare de ținare de licitație se va comunica Of. C. L. cifra aproximativă, a obliga la nimic. No. 12016—1930. (Min. No. 36936—1930) Deodată cu înaintarea acțelor pentru aprobarea licitației se va înainta și un raport certificat de exactitate referitor la prețurile obținute la ultima licitație, care a procedat licitație în chestiune.

Prețurile se vor referi la fiecare material în parte și se vor considera, acelea care au fost contractate pe baza licitației (idem. No. 15618—1930, Min. No. 46946—1930) No. 7644—930,

(Min. No. 25.231—1930) Ofertele trimise cu posta sunt valabile dacă sunt trimise sigilate și dacă sosesc înainte de fine-rea licitațiilor. No. 1075—1930. (Min. 31560—1930) Ofertele din țară trimise prin poștă vor fi luate în considerare până la deschiderea licitațiilor, cele din străinătate până la închiderea licitației. Publicul vizat de comisiune se atașază la dosarul licitațiilor. No. 6945—1930 (Min. No. 23017—1930) Dacă un serviciu (birou) ține o aceeași licitație în mai multe localități diferite, licitația se va ține în aceeași zi la aceeași oră. No. 16936—1930 (Min. 50292—1930) La licitații se admite drept garanță legală și titlurile emise de stat pentru achiziția indemnizațiilor datorite pentru distrugerile petrolifere din 1916. No. 15614—1930 (Min. 46947—1930) Nu se pot face licitații într'o aceeași ședință pentru furnituri cu totul deosebite ca natura, cansemnate într'un acelaș proces verbal.

Se pot anunța în aceeași zi la aceeași oră, licitații pentru materiale ori cât de diferite însă procesele verbale vor trebui făcute separat pentru fiecare licitație. No. 14180—1930 (Min. 39227—1930) Producătorii agricoli precum și proprietarii de păduri să admită la licitații fără nici o condițiune de înscriere de Firmă. No. 18689—1930, Min. 49185—1930. Cooperativele au referință întreprinderile și furuiturile instituțiilor publice și de utilitate publică chiar dacă ofertele lor vor fi mai scumpe cu 5% decât a celorlalți concurenți. No. (13217—1930, Min. 38045—1930,) Orice publicație de licitație care se va face Pentru un număr mare de articole, în cantități reduse, se va indica numai în jeneral felul materialelor. No. 8278—1930 (Min. 26122—1930) Contractarea sau angajarea de materiale sau lucrări corespunzătoare cheltuelilor din bugetul 1930, (art. 22, 24, 178, 179) urmează să fie făcute pentru 3-4 din creditul, bugetar extraordinar și cu mențiunea că furnitura va putea fi mărită cu un sfert, cu începere din luna Aug. a. c. No. 13964—1950, (Min. 29390—1930, Of. C. L. trebuie să fie anunțat util de orice recepționarea de materiale și lucrări cari au loc, inditerent dacă au fost contractate chiar și în anii anteriori.

No. 5550-930, (Min. 1323—1930 Prin cuvintele Șeful Administrației (art. 108 L. C. se înțelege atât Ministerul cât și propușii săi cari au dela Ministru plenipotență de a semna,

angajând legal administrația respectivă, atât față de autorități cât și față de terții Comisiunea de recepționare trebuie schimbată dela o recepționare la alta și numită din alți membri și secretar decât aceia cari au luat parte la licitație No. 11007—1930 (Min. 35762—1930) Iscăliturile arătate in copiile proceselor verbale ce se trimit Of. C. L. trebuiesc certificate. No. 14182—1930 (Min. 44009—1930. Este de recomandat că dacă in aceeaș localitate sunt mai multe sarcini diferite și cu clădiri diferite, este util să se țină o licitație unică pentru toate serviciile unui departament din aceeași localitate. Pentru a putea ținea licitațiile în condițiunile cerute de lege Vă punem la dispoziție următoarele cniete de sarcini tip.

1. Pentru aprovizionare cu făină.
2. Pentru aprovizionarea cu lemn de foc.
3. Pentru aprovizionarea cu paste făinoase.
4. Pentru aprovizionarea cu orez și arcaș, și un proces verbal de licitație tip. Intru cât școala va avea nevoie de caete de sarcini tip.

1. Pentru aprovizionarea cu cărbuni.
2. Pentru aprovizionarea cu motorină.
3. Pentru aprovizionarea cu cărămizi.
4. Pentru aprovizionarea cu auto-camionote.
5. Pentru aprovizionarea cu sârmă de fer galvanizată.
6. Pentru aprovizionarea cu pietriș pentru beton.
7. Pentru aprovizionarea cu mașini de scris și panglici etc. se va adresa acestui Serviciu care i-le va pune la dispoziție.

D. Mărgineanu.



Diverse.

Averea națională a diferitelor state în raport cu populația:

Oficiul statistic din Budapesta a elaborat o interesantă statistică despre averea națională a diferitelor țări mai însemnate și punându-o în raport cu numărul locuitorilor ne arată cât cade din ea pe fiecare cap de om. După datele arătate de această statistică cetățenii Rusiei sovietice sunt cei mai săraci, iar locuitorii Elveției sunt cei mai bogați. Apoi urmează americanii din Statele Unite, și cetățenii Angliei. Dintre statele dunărene primul îl ocupă Cehoslovacia, apoi Jugoslavia, România și cea din urmă e Ungaria. Bulgaria nu figurează în statistică.

Ț a r a	Nrul locuitorilor	Averea națională în miliarde lei	Cat cade pe un om
Statele Unite .	120000 000	60.000 Lei	499.980
Argentina . . .	10600.000	2.580	« 243.309
Austria	6.700.000	588	« 87.600
Belgia	8 000.000	1.857	« 202.500
Cehoslovacia . .	14.500.000	1.713	« 117.730
Danemarca . . .	8.500.000	924	« 265.710
Franța	41.000.000	10.033	« 245.100
Țaponia	64.000.000	8.796	« 138.270
Polonia	31.000.000	2.415	« 78.390
Ungaria	8.600.000	747	« 87.210
Anglia	46.000.000	20.976	« 456.000
Olanda	7.800.000	14.25	« 180.000
Germania	63.500.000	12.996	« 506.700
Italia	41.000.000	3.663	« 89.250
Rusia	150 000 000	5.631	« 46.800
România	17.700.000	1.956	« 111 420
Elveția	4.000.000	2.163	« 540.000
Suedia	6.000.000	648	« 109.980
Jugoslavia . . .	13.300.000	1.818	« 114.120

Conform acestei statistici cea mai bogată țară este Statele Unite americane cu 60 bilioane lei, adică 60 mii de miliarde. Iar cea mai săracă este Austria cu 588 miliarde lei

Mortalitatea infantilă

În «Observer» dela 19 Aprilie a apărut o mică tabelă în care se arată care este mortalitatea infantilă în diferite țări. Autorul tablei, un d. R. B. Kerr din Londra, polemizează cu corespondentul lui «Observer» la Paris care, cu o săptămână în urma spusese că «mortalitatea infantilă din Franța este mai mare ca în oricare altă țară».

«Corespondentul d-v. se înșală. În Franța există o mai mare mortalitate infantilă ca în Anglia dar mult mai mică decât în multe țări europene. În cele de jos dau cifrele mijlocii ale mortalității infantile — la o mie de nașteri — în diferite țări europene, în perioada dela 1921 - 1925.

Anglia 76, Franța 95, Germania 122, Italia 127, Spania 143, România 205.

«Cât despre Polonia și Rusia, ele sunt prea discrete ca să publice cifre».

Dr. Kerr nu spune de unde a luat datele. Dar, după toate probabilitățile sunt juste. Ele corespund cifrelor cari, în acest domeniu, se cunosc mai mult.

După cum se vede, România ocupă locul din urmă cu o mortalitate infantilă de 205, față de 76 și 95 în Anglia și Franța.

Nu știm dacă, în perioada 1925 - 1930, mortalitatea a scăzut la noi. Desigur că situația economică defavorabilă n'a permis o diminuare simțitoare.

Averea și populația României.

După statistica făcută de Ministerul Finanțelor averea României se cifrează azi la suma de Lei 69 miliarde 250 milioane aur. Datoria țării este 4 miliarde Lei aur, rămânând o avere de Lei 64 miliarde 250 milioane aur. Repartizată această avere pe următoarele realități avem: Proprietăți agri cole 42 miliarde 750 milioane lei aur, păduri 7 miliarde 800 milioane lei aur, clădiri 4 miliarde 500 milioane lei aur, Industrie Comerț Lei 8 miliarde aur și întreprinderile statului 6 miliarde 200 milioane lei aur.

O numărătoare exactă a populației nu avem. După statistica din 1923, am avea o populație de 17.267.966 locuitori din cari români 13.782.000, unguri 1.742.000 din cari numai în Ardeal 1.357.442, evrei 1.094.000 din cari în Ardeal 203.191, germani 717.680, slavi 981.000 etc.

Țara noastră este împărțită în 71 județe cu municipii, 151 comune urbane, 100 comune suburbane și 4846 comune rurale în cari sunt contopite aproape tot atâtea sate și cătune.

MG.



Ș T I R I



Omagiul învățătorimei din Sălaj către M. S. Regele Carol II.

Membri corpului didactic primar din subsecția Șimleu, întruniți în adunarea de primăvară, în Șimleul Silvaniei, din prilejul suirii M. S. Regele Carol II pe Tronul României între urări și manifestări însuflețite au înaintat următoarea telegramă:

*„Cancelaria Cabinetului Majestății Sale Regele
Carol București*

Învățătorii români din istoricul Sălaj, unde au răsărit atâția luceferi ai neamului nostru, întruniți în adunare la Șimleul—Silvaniei, cuprinși de sentiment de adânc devotament, supunere și loialitate din prilejul suirii Măjestății Voastre pe Tronul României întregite, Vă aduce omagiul deosăbit și urări de lungă, pașnică și glorioasă Domnie pentru fericirea Patriei noastre iubite,

Revizor școlar D. Mărgineanu, Preș. Asoc. Inv. Sălăjeni; S. Oros.“

În urma acestei telegrame, a doua zi s'a primit următoarea telegramă.

„Dumitru Mărgineanu Revizor școlar

Zălau.

„Palatul Regal. Măjestatea Sa Regele, mulțumesc-te călduros pentru frumoasele urări expediate de Dnia Voastră în numele Învățătorilor Români din Șimleul Silvaniei.

Secretar particular al Majestatea Sa Regelui

C. Dimitrescu.

—**Zile mari.** În ultimele zile țara noastră a trecut prin evenimente mari, de cari legăm cele mai frumoase speranțe de mai bine. Alțeta Sa Principele Carol după 4 ani de pribegie forțată, în 6 Iunie a. c. s'a reîntors cu bine în țară și în 8 Iunie a fost proclamat rege cu o însuflețire ne mai pomenită. Acest eveniment a fost primit și serbat în toată țara cu cea mai mare bucurie și solemnitate.

Când dăm și noi expresiune sentimentelor noastre de cea mai profundă loialitate, devotament și supunere față de Tron și Dinastie urărn Majestații Sale regelui Carol II sănătate, viață lungă și domnie glorioasă.

Incoronarea va avea loc în Alba—Iulia la 15 Septembrie a. c.

— **Voivodul Mihai caporal în armata română.** Cu prilejul împlinirii vârstei de nouă ani, marele Voivod Mihai va fi înscris din oficiu, în cadrele armatei.

Conform tradiției, a doua zi după publicarea ordinului de zi însumare Voivodul Mihai va fi înaintat la gradul de caporal.

Arma în care va fi însumat nu sa hotărât încă. E posibil însă că în cele din urmă va fi ales corpul vânătorilor de

munte

În toamnă va putea fi văzut în noua uniformă.

După ce va termina cele patru clase primare—Voivodul e în a treia—caporalul Mihai va fi înscris la liceul militar.

Fiul Regelui va primi atunci nouă îndrumare, adăugându-i-se, în materiile ce i se predau, și limba franceză. După cum se știe, în prezent nu vorbește decât limba engleză și cea română.

—**Redacționale.** Cu numărul de față intră și revista noastră în vacanță. Proximal număr va apare la începutul anului școl. viitor.

—**Consiliul județean** în ședința din 3 Iunie a. c. s'a constituit în modul următor:

I. Biroul Consiliului județean. Președinte: Dr. Gheorghe Pop 30 voturi Vice-președinții: Beldi Coloman 28 voturi Petru Cupcea. preot 17 „ Secretari: Coza Aurel, director lic. 23 „ Dr. Pop Alexandru. adv. 30 „ Chestori: Copos Valentin, prot. 26 „ Oțiel Cornel, preot 30 „ II. Delegația Consiliului județean Președinte: Cornel Sima — 28 „ Membri ordinari: Muresan Dimitru 20 „ Dr. Bălăni Zoltan adv. — 20 „ Oros Sever, adv. — 24 „ Dragomir Teofil, propr. — 19 „ Membri supleanți: Sima Valentin 21 „ Szobo Alexandru. adv. — 28

„ Pop Vasile, preot — 26 „
 III Comisiunea de verificare
 Dr. Vaida Petru, adv. — 23
 Dr. Kaizler Georghe prop. —
 25 „ Ghiuruțan Joil, proto-
 pop — 25 „Urian Samuil, dir.
 de bancă — 22 „ Băliban An-
 toniu, protopop — 22 „

IV. Sec etar general.

Ioan Deleu — — 30 „
Ziua eroilor a fost sărbătō-
 rită și anul acesta cu mari so-
 lemnități în orașul Zălau. La
 ora 11 s'a servit un „Te De-
 um“ în piața Mihailu Viteazul,
 după care autoritățile civile și
 militare împreună cu școlile
 toate au plecat la cimitirul e-
 roilor unde a avut loc un pa-
 rastas. Au vorbit Domnii Că-
 pitan Cor. Todan, D. Maior
 profesor și R. Roșca protopop.
 După masă în sala teatrului
 orășănesc s'a desfășurat un
 program artistic din care este
 de remarcă corul școlii de
 aplicație, dansul național și gi-
 mnastică, executate de elevii
 școlilor primare de stat din
 Zălau. (a p.)

— **Personale.** Directorul
 revistei noastre, dl. Ioan Ma-
 ngo, a fost confirmat în postul
 de primar al orașului Zălau,
 pe care l-a luat în primire la
 27 Maiu a. c.

— **Adunarea învățătorilor
 din subsecția plasa Bocșa**
 Corpul didactic primar din
 plasa Bocșa și-a ținut aduna-

rea de primăvară în Zălau, la
 2 Iunie 1930 în prezența u-
 nui public restrâns Amintim ca
 oaspeți pe Domnii Dum. Măr-
 gineanu revizor școlar, D. Ma-
 ior și P. Tolca prof. S'au ce-
 tit două conferințe de către
 inv. Croțu și I. Vescan din
 care membrii corp. didactic au
 primit indemnuri și îndrumăr
 pentru educația cetățanească
 sătenilor. În urma numirii dlui
 Alexandru Pop de subrevizor
 școlar, s'a ales președinte al
 subsecției dl. Ioan Gozman
 director școlar în Zălau. Mai
 mulți învățători și învățătoare
 s'au înscris la corul învățători-
 lor. (a. p.)

— **Asociația de înmor-
 mântare a învățătorilor.**

Membrii acestei Asociații din
 Sălaj s'au întrunit în ziua de
 31 Maiu în Zălau, pentru de-
 zbaterea și aprobarea statute-
 lor, Societatea are deja 120
 membri înscriși S'a ales comi-
 totul constătător din 12 pe-
 soane și biroul de conducere
 în persoanele dlor Ioan Goz-
 man director Alex. Pop casier
 și Ioan Vescan secretar. La
 aceasta asociație se pot înscrie
 toți membrii corp. did. din jūd.
 Sălaj precum și soțiile lor fără
 limită de vârstă până la 31
 Dec 1931. De la aceasta dată
 vârstă este limitată. Este în
 interesul fiecărui să intre
 în rândul membrilor. (a. p.)

— Monografiile școlare.

Nici azi după trei ani de zile nu le avem pe toate. Au intrat dela 255 școale. Nu le-am primit dela școlile din Aluniș, Ferma Clara, Ferma Coroi, Lucăcești, Plopiș, Pădurea Urziceni, Răstolt, Romita, Ferma Rădulescu, Sanislău, Săiste, Strenț, Tihău, Valea lui Mihai și Zălau.

Înțelegem o întârziere de câteva luni ori chiar un an, dar 3 ani este o neglijență cam mare pentru mulți din conducătorii acestor școale, despre cari știm, că sunt oameni harnici și înțelegători.

După aceasta constatare tristă no întrebăm dacă putem spera, că și diriginții acestor școale își vor reveni din propriul îndemn, ori va trebui să recurgem la mijloace mai severe? Vom vedea.

— Univeritatea Populară.

„Niculaie Iorga“ din Vălenii de Munte își deschide cursurile de vară între 15 Iulie și 15 August 1930, sub conducerea directă a dlui Nicolaie Iorga.

Inscrierile se fac la „Liga Culturală“, B-dul Schitu Măgureanu No. 1, București,

Costul căminului este 200 lei, iar cantina 1.500 lei pe tot timpul cursurilor și se trimit prin mandat poștal, scriindu-se pe ecor „Pentru Cantina și Căminul Vălenii de Munte,,.

— O expoziție a școlii Românești.

Din prilejul împlinirii unui deceniu de activitate, Seminarul de Pedagogie teoretică de sub conducerea d-lui prof. univ Onisifor Ghibu, a organizat o Expoziție a școlii românești din anii 1919—1929, cu menirea de a înfățișa școala de toate gradele și categoriile prin tot ce s'a tipărit despre ea și pentru ea în România. Expoziția se va deschide Duminică, 8 Iunie a c. ora 11 a. m. în sala cea mare a Bibliotecii Universității (etajul al II) și va rămânea deschisă, între orele 10—1 și 4—6, în fiecare zi de lucru, până la 20 Iunie.

— **Institutul de surdo-muți** al statului din Cluj primește gratuit copii surdo-muți apti pentru instruire dela vârsta de 7—11 ani. Cererile timbrate în regulă se vor înainta imediat direcțiunei.

— **Electricitate din eter.** Ziarele italiene relatează un fapt senzațional. Profesorul Valerio Batella dela Neapole a inventat un aparat care produce energie electrică din eterul cosmic. Savanții specialiști sunt foarte surprinși de această invențiune și se îndoesc de veracitatea ei. Precum se știe după ipoteza care este și astăzi valabilă, eterul e lipsit de orice substanță, așa încât pare

imposibil ca el să fie o sursă de electricitate. În aceasta privință s'au întreprins cercetări asidue, spre a se stabili dacă nu cumva știința s'a înșelat asupra problemei eterului cosmic.

— **Pedepse mari pentru contrabandă** făcută cu produsele monopolurilor statului. Celce e prins, că aduce tutun străin, plătește 4000 lei pentru 1 kg., pentru o țigară strină 30 lei, pentru o țigară de foi 100 lei. Celce vinde, fără să aibă drept, tutun produs la noi în țară, plătește pentru fiecare chilogram 1500—2000 lei. Celce scoate sare fără să fi înștiințat 500 până la 5000 lei, pentru cărți de joc netimbrate 1600—5000 lei, pentru chibrite de aprins țigara, dacă nu sunt marcate 1000 lei, pentru orice cutie de chibrituri străine 25 lei, pentru un chilogram de praf de pușcă din străinitate 1000 lei.

— **Lipsa de bani.** Toată lumea se plânge de sărăcie și scumpetea dela noi și face încriminări, dar puțini își dau seamă, că cauzile cari crează aceasta situație, zac mare parte în noi înșine. Mulți dintre cetățenii noștri, cheltuiesc sume enorme în stăinătate: la băi și târguri de mostre, comande dela fabrici și case străine etc. deși toate acestea le-ar putea găsi și la noi în țară. Cazul de mai jos ne va edifica pe deplin. „Cazeta de Vest„ scrie, că la târgul de mostre din Budapesta au participat 25.000 orădani Presupunând, că în calcul mediu a

cheltuit fiecare 10.000 L. ajungem la suma considerabilă de 250 mil. Lei. Dacă numai o ădănii au cheltuit o sumă așa de mare, cât au putut chelani împreună toate orașele dela noi? De sigur, că sume uriașe, cu cari țara și cetățenii noștri au sărăcit. Dacă se întrebuințaa aceste sume în țară, mulți oameni săraci ajungeau la pâine și nu se pierdeau pentru totdeauna.

Acesta este un singur caz și câte nu mai sunt de acestel

În școale și conferințele populare ar trebui să se insiste mai mult, — mult de tot — asupra cruțării și întrebunțării raționale a banului și timpului. Nu acoia sunt mulțumii, care au venituri și averi mari, ci ceice se știu folosi rațional de ele. Mg.

— **Adunare generală a Asoc. Inv. din jud. Sălaj** se va ținea în 11 și 12 Octovrie a. e. în Zălau. Cu aceasta ocaziune va ținea conferințe dnii D. V. Toni, președintele Asoc. Gen. a Inv. din România și Gheorghe Ianeu inv. în Carai. Acesta despre: „Problema satului românesc; rolul învățătorului în desfășurarea ei! Seara, în teatru, va avea loc o sedință festivă, în cadrele cărcia va fi decorat din partea Secției Șimleu președinte de onoare dl. Emil Pocola. Va cânta corul învățătorilor, apoi vor fi declamări, teatru și dans. Programul detaliat va apare în numărul din Septembrie a revistei noastre. Dola aceasta manifestație dăscălească nu va putea să lipsască nici un coleg.



PARTEA OFICIALĂ



In această parte a revistei se vor publica toate ordonanțele și circularele autorităților școlare superioare. Datorința directorilor și a conducătorilor autorităților școlare subalterne este, ca îndată după primirea revistei, să le înregistreze și execute conștiincios, în cel mai scurt timp.

Revizoratul școlar al județului Sălaj.

No. 2902—1930.—Zălau, la 12 Iunie 1930.—*Se recomandă broșura „Măsurarea inteligenței și Debilitatea Mintală.”* Comunicăm mai jos în copie ordinul On. Directorat Ministerial Cluj. Directoratul Ministerial IV. Serviciul Instrucțiunii Publice și al Cultelor Cluj No. 21554—1930. Domnule Revizor! Institutul de Psihologie al Universității din Cluj a inițiat o serie de cercetări în diferitele domenii ale Psihologiei. O mare parte din rezultatele obținute au apărut deja în anul trecut și se găsesc în vânzare. Anul acesta a apărut, în editura Cărții Românești, lucrarea: *Măsurarea Inteligenței și Debilitatea Mintală* de Alexandru Roșca. Cum aceasta lucrare cuprinde și aplicări pedagogice întinse, vă rugăm să binevoiți a informa Corpul didactic din județul Dv. de apariția ei și a-i atrage atenția asupra importanței pe care o au pentru învățători problemele tratate în această lucrare. Totodată Vă înaintăm și rezumatul acestei lucrări pentru a l putea publica în buletinul sau revista care apă e în județul D-voastră. Director Ministerial ss. C. Iencica, P. Inspector Șef, ss. Dr. E. Orban.

No. 2955—1930. — Zălau, la 15 Iunie 1930 — *Taxa examenelor elevilor evrei pregătiți în familie.* Publicăm în copie ordinul On. Directorat Ministerial Cluj spre conformare.. România Directotatul Ministerial IV. Serviciul Instrncțiunii și al Cultelor Cluj No. 23318—1930. Domnule Revizor! În baza ordinului No. 75225—1930, și în conformitate cu dispozițiunea D-lui Ministru din 24—1930, Vă facem cunoscut, că elevii școalelor primare particulare evreiești cari urmează a depune

examene ca pregătiți în particular vor plăti aceeași taxă de examinare pe care au plătit-o în anul trecut, adică 120 (una-sută douăzeci) Lei pentru o clasă și 200 (două sute) Lei pentru două clase. Șeful Serviciului Instrucțiunii și al Cultelor ss. V. Seni, Șeful Secției Cultelor și al Inv. Particular V. Șerban.

No. 3070—1930. — Zălau, la 19 Iunie 1930. — *Intocmirea certificatelor de serviciu*. Comunicăm mai jos în copie ordinul On. Directorat Ministerial Cluj spre conformare România Directoratul Ministerial IV. Serviciul Instrucțiunii și al Cultelor Cluj No. 23756—1930, Ordin Circular. Domnule Revizor! Avem onoare a Vă face cunoscut, că certificatele de serviciu în cari nu se precizează data dela care și până la care a servit învățătorul a funcționat în învățământ nu se pot lua în considerare. În consențință Vă rugăm, să binevoiți a aduce aceasta la cunoștința tuturor școalelor primare și Comitetelor școlare din județul D-voastră pentru a se conforma cu strictețe ordinului nostru de mai sus la întocmirea Certificatelor pe serviciu pentru a nu mai da anză la corespondări inutile. Șeful Serviciului Instrucțiunii Publice și al Cultelor ss. Constantin Iencica, P. Șeful secției ss. Eugen Albu.

No. 3096—1930. — Zălau, la 23 Iunie 1930. — *Limitarea cheltuielilor*. Comunicăm, în copie ord. Onor Directorat Ministerial Cluj spre conformare. România Directoratul Ministerial Serviciul Instrucțiunii și al Cultelor Cluj No. 23879—1930, Domnule Revizor! În ultimul timp se observă, că o parte dintre învățători, fac o mulțime de datorii, pe cari nu le achită la timp. Ca urmare sunt improcesuați și li se sechestrează salariile. Operațiunile ce trebuiesc efectuate pentru executarea acestor sechestre dau mult de lucru autorităților școlare și în special revizoratelor școlare, cari și altfel sunt prea aglomerate cu lucrări de birou. Deși recunoaștem, că în actuala criză economică prin care trece țara, corpul funcționarilor de Stat are de luptat cu mari greutăți materiale, totuși credem că un învățător trebuie să-și aranjeze astfel gospodăria, încât din rodul muncii sale să-și poată acoperi cel puțin cheltuielile curente, ce necesită întreținerea sa și a familiei sale. Ori constatăm că o mare parte din ordinele de proprieire privesc tocmai cheltuieli de atare natură. Vă rugăm deci, să le puneți în vedere învățătorilor din județul Dv., că dacă se

va perpetua această stare dăunătoare prestigiului unui învățător, ne vedem siliți să luăm măsuri disciplinare în contra aceluia, cari prin indolență și nepăsarea lor dau de lucru autorităților superioare. Aceasta pentru că nu înțelegem ca Revizoratele să se transforme în birouri de contabilitate, care să aranjeze datoriile învățătorilor. P. Șeful Serviciului ss. C. Iencica. P. șeful Secției ss. Hurghiș.

No. 3157—1930. — Zălau, la 26 Iunie 1930. — *Instrucțiuni la amendarea absențelor dela cursuri.* Comunicăm în copie ord. Minister al Instrucțiunii și cultelor spre conformare. România Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor Direcția Învățământului primar Seria A. Biroul B. No. 81001—1930. Domnule Revizor! În baza arț. 27—28 din legea învățământului Primar au fost trimiși în judecată mai mulți locuitori din comuna Purcari Județul Cetatea Albă, pentru motivul că nu-și trimit copii la școală, cu toate că li se aplicase toate cele 4 grade de amenzi. Cum însă cererea de dare în judecată a fost făcută de directoara școlii în contradicție cu art. 50 din regulamentul legii, Tribunalului a anulat toate procesele verbale achitând astfel pe contravenienți. Spre a se evita pe viitor astfel de situațiuni Vă punem în vedere să atregeți atențiunea școalelor din cuprinsul județului Dv., că în asemenea cazuri, cererea de dare în judecată trebuie semnată în conformitate cu art. 50 din regulament, de Președintele și secretarul comitetului școlar, anexându-se la cerere toate actele pe baza cărora se constată contraveniența. P. Director ss. Indescifrabil, Șeful Serviciului ss. F. Theodorescu.

No. 3168—1930. — *Instrucțiuni la închirierea localurilor școlare.* Comunicăm ord. Onor. Directorat Ministerial Cluj spre conformare.

«Ordin circular No. 23.306—1930 Dir. Ministr. Serviciul Instr. Cluj» la 12 Iunie 1930. Onorată Direcțiune, în conformitate cu ordinul Ministerului Instr. No. 75.948—1930, pentru curmarea numeroaselor neplăceri administrative ce se ivesc în legătură cu închirierile de imobil de către Minister pentru diferitele sale de școli, avem onoarea Vă face cunoscut următoarele Instrucțiuni: Incepând dela data acestui ordin, toate propunerile de contracte nouă sau de prelungire a celor vechi, se vor face prin intermediul serviciului școlar de pe lângă Directoratul Ministerial care în ființează școala. Aceas-

te propuneri vor fi înaintate Ministerului însoțite în mod obligatoriu de un referat al acestui serviciu în care se va specifica dacă școala în forma în care funcționează are nevoie de localul propriu spre închiriere sau prelungire și dacă aceasta întrunește condițiile cele mai avantajoase, în ce privește încăperea lui și prețul respectiv. Totodată vă atragem atențiunea în mod stăruitor asupra faptului că propunerile trimise la Minister direct de către școală nu vor fi luate în considerare. Șeful Serviciului Instrucțiuni și al Cultelor ss V. Seni.

No. 3171—1930. — Zălau, la 27 Iunie 1930. — *Mașina de tors*. Comunicăm mai jos în copie ordinul On. Directorat Ministerial Cluj spre conformare. Ordin Circular No. 21859-1930 Directoratul Ministerial Serviciul Instrucțiunii și al Cultelor. Domnule Director, (Revizor) *Mașina de tors Regina Maria*, invenția D-lui inginer E. Pomponiu, perfectă, simplă, ușor de manuat și utilă, din toate punctele de vedere, se recomandă cu toată căldura tuturor cercurilor de bune gospodine, reuniunilor femești de prețutindenii, dar mai ales la sate și în centre urbane mai mici precum și pe seama școalelor de fete de toate categoriile și îndeosebi acelor: școli profesionale de fete, școli normale pentru învățătoare, școli de gospodărie casnică și pentru atelierele de pe lângă cursurile complementare ale școalelor primare. Această valoroasă mașină toarce și răsuțește lână, cânepă, bumbac și mătăasă de a dreptul de pe gogoși, producând fir uniform în toată lungimea lui, după trebuință, începând dela cel mai subțiri până la cel mai gros. Prețul unei mașini e 7.000 Lei. Ea se poate procura dela firma «Silvica Intreprindere și comercială Caransebeș. Șeful Serviciului Instrucțiunii și al Cultelor ss V. Seni.

No. 3204—1930. — *Regulament pentru întocmirea inventarului general*. Comunicăm în copie ord. On. Directorat Ministerial Cluj, spre executare întocmai.

No. 18965—1930. Domnule Revizor! În legătură cu ordinul nostru circular No. 16934—1930 din 27 Maiu a. c. Vă rugăm să luați măsuri ca fiecare școală primară din județ să-și procure de urgență dela Regia publică a imprimeriilor Statului din București, regulamentul pentru întocmirea inventarului general al Patrimoniului Statului începând imediat să

strânga materialul necesar, pentru întocmirea registrului inventar, conform normelor și dispozițiilor fixate în acel regulament. Lucrarea trebuie terminată cel mai târziu până la jumătatea luni August a. c. Exemplarul din regulament costă 20 Lei și va fi plătit de fiecare școală din fondurile proprii. Inspector Șef ss. V. Seni, Sub director ss. E. Păun,

No. 3228—1930. — *Lupta contra tuberculozei*. Comunicăm mai jos în copie ord. Onor Minister al Instr. spre conformare.

România Ministerul Instrucțiunii și al Cultelor. Seria A. Biroul B. Nr. 82312—1930, Domnule Revizor! În conformitate cu rezoluția D-lui Ministru, vă aducem la cunoștință că s'a aprobat să se afișeze în școli povești și îndrumări de a se ajuta lupta împotriva tuberculozei și să se țină la serbare de fine de an o conferință despre tuberculoză cu sfaturi pentru sănătoși și bolnavi, de către un membru al corpului didactic al școlii. Conferențiarilor vor da lămuriri și asupra timbrelor cari se vând cu 2 lei în scop de a se aduna fonduri pentru lupta în contra tuberculozei. Societatea pentru profilaxia tuberculozei va trimite fiecărei școli mai multe afișe și o broșură cu diferite date ce trebuiesc utilizate de către conferențiar. Director (ss.) Indescifrabil Șeful Serviciului (ss.) F. Teodorescu.

Oo. 3241—1930. — *Instrucțiuni la dispensă de vârstă*. Comunicăm mai jos în copie ord. On. Directorat Ministerial Cluj, spre conformare.

Directoratul Ministerial IV. Serviciul Instr. și al Cultelor No. 24546—1930. Domnule Revizor! Susținătorii de școli cerându-ne ca să aprobăm în mod principal aprobarea înscrierii în cursul primar și a celor elevi, cari la începutul anului școlar, n'au implinit încă vârsta de 7 ani—ci o vor implini în cursul anului avem onoare a Vă comunica răspunsul dat spre știre și conformare: Principal vom aproba dispensă de vârstă pentru acei elevi cari vor implini în cursul anului 1930-31 etatea de 7 ani: aceste dispense urmând să se dea individual din c z în caz, Vă rugăm să îndrumați organele ca să înainteze cererile din vreme revizoratului respectiv, care ni le va înainta cu avizul său. La cereri se va anexa certificatul de naștere și unul medical. Cererile se vor înainta cu avize motivate, ținându-se seama de referințele locale. p. Șeful Serv. Instr. ss. Țăpus Șeful secției Cultelor și inv. Particular ss. A. Șerban.

No. 3811—1930. — Zălau, la 6 Iulie 1830. — *Invățători cari intră la armată.* În vederea complectării locurilor rămase vacante în urma plecării unor învățători la armată, invităm pe toți directorii școlilor unde este cazul să ne raporteze la timp data când vor părăsi posturile pentru facerea stagiului militar.

No. 3812—1930. — Zălau, la 6 Iulie 1930. — *Intocmirea orarelor și programei analitice* În vederea bunului mers al învățământului primar din județul nostru, invităm pe toți directorii, învățători și conducătoarele grădinelor de copii, ca până la data de 30 Septembrie a. c. să redacteze și să înainteze spre aprobare orarele speciale generale și programa analitică pe săptămâni împreună cu conspectul elevilor pe clase conform programei analitice oficiale.

No 3813—1930. *Concediul directorilor și diriginților în vacanță.* Atragem atențiunea tuturor directorilor și diriginților școlari că fără concediu aprobat nu pot părăsi posturile nici în vacanță Deodată cu cererea concediului vor face propunere pentru încredințarea unui suplinitor cu conducerea agendelor directorale pe timpul lipsei de la post.—

Zălau, la 6 Iulie 1930

No. 3823—1930 — *Impozitul drumurilor* Comunicăm mai jos în copie Ordinul Onor Directorat Ministerial Cluj spre știre Directoratul Ministerial IV. Cluj Serviciul Instrucțiunii și al Cultelor No. 25523—1930. Onorată Direcțiune ! Legea drumurilor, publicată în Monitorul Oficial No. 172 din 6 August la art. 58 lit. j. prevede cote adiționale la toate veniturile elementare, inclusiv salariile și pensiunile înlocuind prin aceasta vechea cote de prestație. Comisiunea mixtă, instituită în acest scop la Ministerul de Interne, a stabilit pentru toate județele din cuprinsul Directoratului Ministerial IV. Cluj cota lunară de 0, 50% după veniturile din salarii și pensii.

Această cotă conform ordinului cu No. 188842—1930 al Ministerului de Finanțe, urmează să se perceapă cu începere de la 1 Iulie a. c. calculându-se la suma rămasă după deducția reținerilor de 10 % pentru Casa pensiilor și a impozitului de

4. 4 și 8 % către Stat, trecută fiind în statele de plată lunare în o rubrică separată, care se va intitula *Adițional* pentru drumuri și se va vărsa de administrația financiară, la achitarea mandatelor de plată la articolul respectiv din bugetul județului.

Sunt scutiți de această dare invalizii, văduvile și orfanii de război, în baza dovezilor ce vor prezenta.

Vă comunicăm aceasta spre știre și strictă conformare. Inspector Șef ss. V. Seni.

No. 3824—1930. — *Acont Salarului* Comunicăm mai jos în copie ord. On. Directorat Ministerial Dluj spre conformare

«Directoratul Ministerial IV, Cluj Serviciul Instrucțiunii și al Cultelor No. 25797—1930. Onorată Direcțiune! Avem onoare a Vă comunica mai jos copia ordinului Nr. 86975-1930 al Ministerului Instrucțiunii spre știre și conformare: Domnule Director Ministerial! Avem onoare a Vă face cunoscut că am intervenit la Casa de credit și economie a corpului didactic, ca în măsura posibilităților să libereze membrilor corpului didactic, cari au nevoie pentru căutarea sănătății retribuțiunile de vacanță Iulie și August a. c.

Membrii corpului didactic în cauză vor adresa cererile Casei de credit, prin *direcțiunile școalelor respective*, pentru obținerea retribuțiilor pe vacanță iar direcțiunile școalelor vor restitui aceste sume Casei de credit la încasarea ordonanțelor colective,

Deasemenea am aprobat ca Comitetele școlare, cari dispun de fonduri să libereze cu anticipație acțiuni din retribuțiunile membrilor corpului didactic pe lunile pe vacanță și care sume se vor restitui Comitetele la încasarea ordonanțelor colective:

Acestea se vor aduce imediat la cunoștința școalelor din regiunea Dv. — Inspector Șef ss. V. Seni,

Nr. 3832—1930. — Zălau, la 7 Iulie 1930. — *Termenul pentru examen de înaintare la grad. II.* Comunicăm ord. On. Directorat Ministerial Cluj spre conformare.

Directoratul Ministerial IV. Serviciul Instr. și al Cultelor

No.25174—1930. Domnule Revizor! Avem onoare a Vă face cunoscut, că Ministerul prin decizia No. 86174—1930 din 26 Iunie 1930, a aprobat ca cererile de insciere la examen de înaintare gr. II. ale învățătorilor definitivi cari indeplinesc dispozițiunile art. 119 din legea învățământului primar, să fie admise până la data de 1 Iulie 1930. Comunicați celor în drept. p. Șeful Serviciului Instr. și al Cultelor ss. Indescifradil Șeful Secției ss. Indescifrabil.

Nr. 3836—1930. — *Inspecții speciale pentru inv. minoritari.* Comunicăm mai jos în copie Ord. Onor Directorat Ministerial Cluj spre conformare.

Directoratul Ministerial Serviciul Instr. și al Cultelor Cluj Nr. 25104—1930. Domnule Revizor! În baza ordinului Onor Minister No 55814—1930, avem onoare a Vă face cunoscut, că Ministerul aprobă să se facă inspecții speciale, cerute de lege, învățătorilor confesionali, în vederea examenilor de definitivat și înaintare gr. II. Examenul de definitivat începe la 1 Octombrie a. c. iar cel de înaintare la 15 Octombrie a. c. la următoarele școli: 1. Școala Normală băieți ref. Aiud: inv. ref și unitari din țară. 2. Școala normală băieți ev. c. a. din Sibiu toți învățătorii ev. c. a. din Țară. 3. Școala normală «Franciscană» din Sibiu, toți învățătorii rom. cat. din Eparhiile: Alba Iulia, Oradea și Satu-Mare. Școala normală de băieți din Timișoara, toți învățătorii ce stau sub jurisdicțiunea Eparhiei rom. cat. din Timișoara. Șeful Serv. Instr. și al Cultelor ss. V. Seni Șeful Secției Cultelor și Învățământului Particular A. Șerban.

No. 3837—1930. — *Suma disponibilă din solduri să se depună la Stat.* Comunicăm ord. Onor Directorat Ministerial spre conformare.

Directoratul Ministerial Serviciul Instr. și al Cultelor Cluj No. 23794—1930. Onorată Direcțiune! Personalul de control al Ministerului cu ocaziunea verificării gestiunilor, constatând că multe Comitete școlare nu respectă dispozițiunile Casei Școalelor de a depune la Stat suma disponibilă din soldurile debitoare, Onor Minister al Instrucțiunii prin ordinul No. 76183—1930, pune în vedere tuturor școalelor să execute întocmai dispozițiunile numitei Case, cu privire la depunerea soldului. Inspector Șef ss. V. Seni.

No. 4226—1930. — *Pastrarea drapelului școlii.* Comunicăm mai jos in copie Ord. Onor. Directorat Ministerial Cluj spre conformare.

Directoratul Ministerial IV. Serviciul Instrucțiunii și al Cultelor Cluj No. 24844-1934 Domnule Revizor, Vă rugăm, să binevoiți a pune in vedere Direcțiunilor școalelor primare, grădinelor de copii de Stat și particulare, ca să pună toată grija ca steagul școlii, care este scos in zilele indicate in Regulament, să fie păstrat curat așezat in loc de cinste, in școală, acoperit cu un toc pe pânză, pentru a nu fi decolorat, iar dacă a fost bătut de ploaie, să fie înlocuit au altul nou. Steagul este simbolul Țării și grija tuturor Directorilor pentru acest steag, este grija lor pentru Țară. Personalul de control va veghea ca cu prilegiul inspecțiilor, să constate in ce stare se păstrează Steagul, și dacă mai poate fi utilizat, sau a devenit o cârpă, spălăcită de ploaie și soare. Ori cât ar fi de seracă o școală poate jertfi la câțiva ani câteva sute de Lei, pentruca pe edificiul școlii la sărbătorile Naționale, să fluture mândrul nostru tricolor, in toată splendoarea sa. Steag mai frumos ca al nostru nu se găsește, Să-i dăm onorurile cuvenite. Seful serviciului Instrucțiunii Publice și al Cultelor. (ss.) Const. Ienica, Șeful secției: (ss.) Indescifrabil.

Zălau, la 18 Iulie 1930.

No. 4272—1930. — Zălau, la 18 Iulie 1930. — *Dispensa-rea învățătorilor minoritari dela examen l. rom.* Comunicăm mai jos in copie Ord. Onor. Directorat Ministerial Cluj, spre conformare.

No. 26736—1930, Cluj, la 12 Iulie 1930, Domnule Revizor, In baza ordinului Nr. 82578—1930, avem onoare a Vă comunica mai jos decizia Onor. Minister Nr. 88943—1930. spre știre și conformare.

D E C I Z I E :

Noi Ministru Secretar de Stat la Departamentul Instrucțiunii publice și al Cultelor.

Având in vedere dispozițiunile art. 109 al 1 din legea învățământului particular, promulgată la 22 Decembrie 1925 conform cărora membrii corpului didactic și școalelor particulare, cari nu cunosc limba română. sunt obligați a depune

in termen de 5 ani un examen de limba română iar cei ce predau istoria Românilor, geografia și constituția Țării, sunt obligați a da examen și la aceste materii.

Având in vedere al 3 din suszisul articol, conform căruia acei membri al corpului didactic, cari au 56 ani impliniți sau peste 30 ani de funcționare in școală, se dispenzează de examen.

D E C I D E M :

Art. 1. Membri corpului didactic, cari cad. in prevederile art. 109 al 1 și cari nu au implinit la promulgarea legii 55 de ani vârsta sau 30 ani serviciu, dar au implinit sau implinesc acești ani in cursul celor 5 ani dela promulgarea legii adică până la 22 Decemvrie 1930. se dispenzează de examenul de limba Română.

Art. II. și cel din urmă Domnul Director al învățământului particular și confesional este însărcinat cu aducerea la indeplinire a prezentei deciziuni. Șeful Serviciului Instrucțiunii și al Cultelor. (ss) V. Seni, Șeful secție Cultelor și Învățământul Particular, A. Șerban.

Revizor școlar : D. MĂRGINEANU.



Comitetul școlar județean al județului Sălaj.

No. 910—1930. Zălau, la 7 Iulie 1930 *Repararea, curățirea localurilor de școală și procurarea combustibilului.*

Punem în vedere tuturilor comitetelor școlare să ia de pe acum măsurile necesare pentru repararea și curățirea localurilor de școală precum și pentru procurarea combustibilului.

Comitetele școlare cari au prevăzut în buget la art.1 cheltueli pentru acest scop peste suma de 10.000eLei vor înainta devize de cheltueli în dublu ex. și le vor înainta Comitetului școlar județean spre aprobare în termen de 8 zile, pentru ca în timpul vacanței de vară să se poată efectua aceste lucrări,

Președinte:

DELEU

Secretar;

D. MĂRGINEANU

Asociația Inv. din Jud. Sălaj.

No. ad. 25—1930. Cluj / Central University Library Cluj

Circulară.

DOMNILOR COLEGI,

Prin circularul nostru No. 25—1930 publicat in revista „Școala Noastră“ No. 7-8 an. 1930. am cerut ca să binevoiiți a ne comunica adresa colegilor trecuți la penzie, precum și ale acelor cari au decedat in primul deceniu dela unire (1920—1930).

Intenția Com. centr. este, ca cu ocazia adunării generale a Secției noastre din acest an, să scoată de sub tipar o broșură cu omagiu veteranilor și decedaților nostri.

La apelul nostru abia ni-au respuns trei colegi comunicându-ne adresa alor 8 colegi penzionari. Adresele rămășițelor celor decedați nu ni-a comunicat nimeni.

Deci venim din nou să vă rugăm cu toată insistința, Domnilor Colegi, și rugăm pe fiecare — in comuna căruia ar fi cazul, ca fără interziere să ne comunice adresele cerute căci timpul trece și ne apropiem cu pași repezi de vremea când o să ne ținem ad. gen. Se nu uităm că redactarea pomenitei broșuri reclamă timp.

În sfârșit e datoria noastră să pomenim cu evlavie pe cei decedați și să stimăm cu sinceritate meritele acelora cari mai trăesc printre noi, ca pensionari.

Ce durere ar fi pentru toată lumea, dacă ni-s'ar oferi tristul prilej ca să constatăm atâta indolență, atâta nepăsare din partea colegilor!!

Noi însă nădăjduim cele bune și așteptăm răspunsurile cerute.

Simleu, la 23 Iunie 1930.

No. 40—1930.

Rugăm stăruitor pe dnii colegi, cari sunt delegați cu achitarea salariilor, ca bazați pe circularul nostru No. ad. 20—1930, dat in conformitate cu ord. On. Min. al Instr. No. 122.699—1929, să binevoiască a încasa cotele către Asociație pe anii 1928, 1929 precum și pentru anul 1930, și ale înainta de urgență cu un tablou Casierului nostru general dl. Iuliu Cărpineanu—Ortelec.

Nici o amânare nu se mai admite, întrucât Asoc. Gen. a Inv. București ne somează ca să ne independim datoria, achitând cota cuvenită din cotizația membrilor fără nici o întârziere.

Suntem nevoiți a aminti și in acest loc că, dacă st. membrii nu se vor conforma și vor refuza achitarea menționatei taxe, avem autorizația Com. centr. a proceda pe calea justiției, față de cei renitenți.

Simleu, la 23 Iunie 1930.

No. 39—1930.

Convocare.

Dnii membrii ai Comitetului central al Asoc. Inv. din Jud. Sălaj, se convocă în ședință pe ziua de 12 Iulie 1930, ora 10 a. m. școala primară de stat din Zălau, având următoarea.

Ordine de zi;

A.

- 1.) Deschiderea.
- 2.) Citirea și verificarea procesului verbal al ședinței anterioare.
- 3.) Raportul prezidial.
- 4.) Adresele Asoc. Gen. a Inv. București: Nrii 375, 413 și 414—1930 aceasta din urmă privitoare la congresul și ad. gen. convocate la București pe zilele de 7, 8 și 9 Septembrie a. c.
- 5.) Eventuale propuneri și închiderea.

B.

Având în vedere că în programul Congresului nostru la București se vor discuta problemele,

1. Cursurile complimentare.
2. Cooperativele școlare.
3. Pregătirea universitară a învățătorimii.
4. Centrele culturale.
5. Salarizarea corp. Did. primar.

Rugăm pe fiecare dn. membru din comitet, ca să studieze bazat chestiunile dela p. B. și păreri să le prezinte în scris la ședință cari după dezbateri se vor înainta Com. Central al Asociației Generale spre a le avea în vedere la alcătuirea rapoartelor.

Simleu, la 23 Iunie 1930.

No. 43—1930.

Domnule Director,

Revenind din nou și discutând asupra edării «Almanachului Inv. Sălăgeni trecuți la penzie și decedați în primul deceniu dela unire Com. Central a încredințat pe președintele Secției ca, de urgență să adune toate datele necesare și fără întârziere se pună cartea sub tipar, ca la adunarea gen. din 11 Oct. a. c. să se poată distribui membrilor și publicului, care va lua parte la manifestațiile noastre culturale din aceea zi.

Cum pentru tipărirea broșurei nu avem nici un fond disponibil, iar tipografia, ori care ar fi aceea, ne cere să achităm din prețul de tipar 35% la facerea comandai, 35% la furnizarea lucrării, iar restul în timp de 30 zile dela apariție, plus prețul clișeelelor anticipat integral (cca 10.000 lei), în baza hotărârei Com. central din 12 I. cor. p. 6 g., Vă rugăm ca să binevoiți a avansa din fondul respectiv școlar suma de 60 lei—prețul broșurei și a ni-o trimite cu reîntoarcerea poștei, dar cel mai târziu până în 10 Aug. a. c. când tipografia începe lucrarea.

Direcțiunea școlară va primi broșura imediat după apariție, cu poșta, pentru biblioteca școlară, precum și chitanța pentru justificarea sumei anticipată.

Comitetul central are nădejdea că, nu se va afla nici un Director și Diriginte de școală care se refuze aceasta cerere a noastră, ci din contra. cu cea mai largă bunăvoință îi va sta într'ajutor dându-i acest bagatel sprijin bănesc la săvârșirea acestei dorinți, care dorință realizează odată va fi fala dăscălimei Sălăgene.

Sumele se vor trimite pe adresa subsemnatului, care este însărcinat cu executarea și punerea sub tipar a lucrării.

Dat din ședința Com. central al Asoc. Inv' din jud. Sălaj, ținută în Zălau, la 12 Iulie 1930.

Președinte,
ss. SIMION OROS.

Secretar,
ss. VALERIA LOBONȚIU

Activitatea extrașcolară.

Ziua Eroilor in Măeriște

Jud. Sălaj.

Splendoarea cu care s'a serbat această zi, ar putea-o descrie numai poenița cu goruni bătrâni din pădurea unde s'a adunat tot ce a avut mai scump și mai mândru comunele Măeriște Moiad, Doh Dumuslău și Zalnoc' Tineri plini de viață, bătrâni blajini și cuvioși, femei chipeșe și fete mândre, copii zburdalnici și fetițe scumpe, școlarei și școlărițe, dascăli și dascălițe, preoții satelor și alți slujbași, au format o'masă impestrițată de frumos și pitoresc și s'au înfrățit cu acelaș gând. Fiecare simțea în sinea lui aceeaș dorință de a fi de față acolo unde se slăvește memoria Eroilor ce au murit în războiul pentru întregirea Neamului.

Iar înainte de a ajunge aci, am asistat la serviciul divin celebrat de părintele protopop local Emil Ostatea. După aceasta ne-am îndreptat spre pădure. Un convoiu drăguț format din școlarii comunelor Măeriște și Moiad, au plecat în frunte cu drapele, cântând cântece patriotice și naționale. Convoiuul se mărea pe măsură ce inaintam căci mult popor și lîneret s'a asociat copiilor, neputându-se lipsi de a vedea veselia odraslelor, a căror nevinovație nu le permite să înțeleagă încă pentru ce se adună atîta lume astăzi acolo.

În pădure ne-am întrunit cinci sate: poporul și școlile.

Aci s'a oficiat Te-Deum-ul pentru odihna sufletelor răposaților în războiul Eroii ai Neamului de către păr. protopop Emil Ostatea din Măeriște și I. Buteanu din Zalnoc.

După aceasta am ascultat cu toți frumoasa cuvîntare a Dlui Dr. Emil Lobonțiu, profesor la Politehnica din Timisoara. Domnia s'a prin cuvinte înalte și pline de însuflețire, a tâlcuit lumii adunate rostul zilei, arătând jertfele celor opt sute mii de Eroii morți pentru idealul Națiunii, îndemnându-ne să le purtăm în suflete eternă și pioasă recunoștință, amintindu-ne și de cei ce au rămas în urma lor fără sprijin și ajutorare. D-sa termină cuvîntarea prin frumoase cuvinte la adresa M. S. Regelui, Regenței și Familiei Regale, când mulțimea isbucnește

împreună cu codrul, în puternice urale.

Urmează apoi programul școlilor, anume format ca să cadreze cu rostul zilei, care a fost executat de către elevii școalelor cu pricepere și îndemănare, dovedind o bună pregătire din partea conducătorilor, cărora numai laudă li se cuvine.

La cântările patriotice ce s'au executat în cor, răsună pădurea de ansamblul minunat și tresăreau inimele de fiorii ce trezea armonia cântecului împreună cu ecoul pădurii, glasul gorunilor înveseliți de ciripituri de păsărele, cari, sigur, mirate și ele de atâta viață ce s'a adunat în împărăția lor, nu s'au putut stăpâni să nu și arate bucuria.

N'aș putea reda precis acel fermecător freamăt de codru ce ni l-a imbiat o zi de frumoasă primăvară. Poate, dacă codrul ar avea gură, cum a avut atunci suflet, ne ar spune cari i-au fost sentimentele ce l-au stăpânit când a văzut înălțarea sufletelor ce s'a desfășurat în inima sa în Ziua Eroilor.

Terminând programul, cu toții ne-am retras la umbră de stejar și ne-am ospătat împreună din bunătatea și mâncările Doamnelor cari au binevoit a onora cu prezența lor serbarea.

Au fost de față: D-l Dr. Emil Lobonțiu și cu Doamna: D-l protopop Emil Ostatea și cu Doamna D-l Dr. Mihail Gurzeu avocat din Șimleu și cu Doamna D-l Aug. Blașianu adm. fermei model și cu Doamna, Doamna Văd. Terezia Groza preoteasă Doh, D-l I Buteanu preot Zalnoc, Domnișoarele învățătoare Ninuca Culic din Moiad, Dina Groza Doh, Viorica Groza din Criștelec, Nelica Ostate din loc, apoi D-șoara Anuca Baru abs șc. prof. loco, și altele. Au fost Domnii Train Cionfi inv. dir local, Gavril Silvester inv. Dumuslau, Gh. Porumb inv. în Zalnoc împreună cu școlarii lor, apoi Domnii Teodor Varga notar în Carastelec și Aug. Vesselosky notar local și mult popor din comunele susamintite.

Cred că impresiile culese cu aceasta ocazie și cari se reîmprospătează an de an, vor întări și mai mult dragostea față de cultul ce datorăm eroilor și va contribui cu o însemnă parte la înfrățirea sufletelor și întărirea sentimentelor românești în acest colț de țară. Și sperăm că acei ce au inițial introducerea acestui obicei, vor ști și în viitor să lucreze cu aceeași râvnă și să aprindă aceeași sinceră dragoste în suflete ca toată lumea să se întâlnească în aceea poeniță plină de sănătate sufletească și să serbeze în fiecare an cu vrednicie Ziua Eroilor. Iar cei ce ne vor vedea se vor grăbi să ne ajungă și cei ce ne vor auzi se vor sili a ne imita, făcând și ei acest lucru spre binele nostru și în folosul Neamului.

Participant.

O minunată excursie școlară câmpenească.

În ziua de 15 Iunie 1930 ora 1 p. m. învățătorimea din cercul cultural „Decebal” Chilioara în cadrul cercului au aranjat o excursie școlară în pădurea „Zăbor” situată între comunele : Bocșița, Gârceiu și Doba, Dioșod, la care au invitat și școalele din jur.

PROGRAMUL. Fiecare școală și-a executat programul ei.

Astfel întâiu a fost școala primară din Gârceiu, care prin o mulțime de cântece, poezii și monoloage, a făcut bună impresie întregului public. Apoi la fel școala din Mineu și-au executat programul toate școalele din cerc : Chilioara, Bocșița, Ciora etc.

La ora 4 p. m. a fost masă comună, pe iarbă verde, unde au luat cuvântul : Gh. Topan inv. dir. Mineu, mulțumind Dl. Alexandru Ciucur Presed. cercului și Dl. Ioan Ardelean secr. cercului Bocșița aranjatori pentru invitarea la această excursie și Lazăr Cosma, Gârceiu, salutând pe toți cei adunați încheind cu Trăiască M. S. Regele Carol II-lea.

După masă, până târziu seara a fost petrecere cu dans.

A fost o zi de înălțare sufletească, atât pentru corpul didactic, cât și pentru întreaga școlărie. A fost o zi de veselie și petrecere dela școlar până la învățător, după un an de muncă și oboseală între cei patru pereți ai școlii.

A fost o zi de revelație sufletească, unde mai mulți apostoli ai culturii neamului au mers cu însufletire au mers cu toată dragostea dimpreună cu școlarii lor, pentru a petrece o zi și ultima a acestui an școlar în pădure pe iarbă verde. Care alta meserie poate să fie mai frumoasă, sublimă?

Să fi privit cineva pe toți copilașii de prin toate satele cu zâmbetul pe buze, cu zburdălnicia lor copilărească executând care mai de care diferite jocuri învățate de învățători lor iubiți.

Iar seara târziu cu strigăte de urale, din partea tuturor, fiecare școală se îndreaptă spre satul ei încet și cu sufletul împăcat.



Adunarea de primăvară a Corpului didactic primar din subsecția Valea lui Mihai.

Le ziua de 24 Maiu a. c. învățătorimea din plasa Valea lui Mihai, conf. convocării oficiale, după participare la oficierea Parastasului in memoria membrilor decedați ai subsecției, s'a adunat in localul școlii primare de stat din Valea lui Mihai unde s'a desfășurat programul de zi al ședinței. Prezenții; toți membrii subsecției D-I revizor de circumscripție Angustin Creșpoi si D-I notar din loc Ioan Popoviciu.

Președintele, D-I Nicolae Chirvai, într'o cuvântare de deschidere, scurtă dar concisă, a descris împrejurările între car s'a incheat și între cari a luat ființă această subsecție, și activitatea ei in primul deceniu al României Mari. Spune că la început, subsecția abia a avut 7 membri din cari abia s'a putut recruta Comitetul de conducere. In timpul de 10 ani, numărul membrilor s'a mărit, din an in an, așa că azi are aproape 40 membri. Inainte de a proceda la executarea celorlalte puncte din program, președintele aduce la cunostință celor prezenți că, corpul didactic dela școală primară de stat din Valea lui Mihai in frunte cu directorul Ioan Coacoiu, pentru ziua de azi, s'a pregătit cu un program artistic, cultural impreunat cu dans, care se va incepe seara la ora 9 in sala Cinematografului și invită pe cei prezenți de a participa cu toții la aceasta serată, care este o demonstrație culturală a corpului didactic din aceasta plasă, se impune aceasta tuturor celor prezenți pentru a da dovadă că învățătorii Români din aceste locuri sunt la culmea chemării lor și vrednici de a crea o fortăreață culturală de apărare aici la graniță, contra oricărei invazii dușmănoase. Urmează lecția de model; „Insemnătatea zilei de 10 Maiu” ținută de D-na I. Burducea, apoi conferințarii; Alexandru Cosma, Aurel Pop și I. Aciu. După o critică și apreciere temeinică atât a lecției cât și a conferințelor, sunt declarate de foarte bune.

La finea ședinței, ia cuvântul D-I revizor de circumscripție Angustin Creșpoi făcând o dare de seamă asupra activității membrilor din aceasta subsecție, in timpul decând D-sa le face controlul învățământului, și i-și exprimă cea mai mare

mulțumire pentru stăruința, devotamentul și idealismul de care au fost conduși în îndeplinirea datoriei; către neam și țară, urându-le mulți ani plini de tărie pentru a putea munci și mai departe tol cu acelaș zel ca până în prezent, îndeplinind marea operă de consolidare culturală și de frățietate a elementului Românesc din aceste părți cu frații din celelalte unghiuri ale țării. Invită pe cei prezenți dea participa cu toții la serata culturală amintită și de D-l președinte în cuvântare de deschidere. Președintele ridică ședința, când apoi cu toții iau o masă comună.

La ora 16 sosește d-l șef Revizor județean D. Mărginean, toți cei prezenți își reocupă locurile, așteptând cu multă nerabdare pe oaspele mult dorit și iubit, primindu-l cu urări de „Mulți Ani” în cor. Bucuria celor prezenți se potențează atunci când D-l șef Revizor aduce la cunoștință celor prezenți că le-a adus leafa pe luna Maiu, care fapt a contribuit f. mult la reușita Searatei, primenind dispoziția sufletească a tuturor. Prin o cuvântare plină de însuflețire, acompaniată de iubirea cel leagă de toți învățătorii și indeosebi de cei ce se află în aceste părți, unde se cere o muncă titanica pentru a putea progresa și de a lupta cu nenumăratele obstacole ce cad în cale și expune impresiile imprimare din ședința de 22 Mai ținută în Cluj decătre toți Revizorii aparținători acestui Directorat Ministerial.

Între altele spune că, a rămas foarte mulțumit și că este încântat de cele auzite acolo și indeosebi de bunele intențiuni de care sunt conduși D-nii Inspectori școlari; Șuteu și Iencica cari i-și pun în funcție toate forțele pentru a îmbunătăți învățământul și soartea învățătorilor, pretinzând în schimb o muncă plină de devotament, o disciplină exemplară asociată de iubire și armonie. D-sa aseamănă țara cu o grădină arătând că, precum plantația dintr'o grădină nu poate să se desvoalte când aceasta este lipsită de un gard bun; grădinarul bun, îndată ce observă o spărtură în gard, grăbește a-o repara. Așa înțelege D-sa și țara al cărei gard este granița pe care trebuie s'o țină tare corpul didactic din acele părți. și unul dintre acestia nu-și face datoria conștientios, se ivește o spărtură în gardul țării, pe care D-lui ca grădinarul, județului, al învățământului primar, o va repara după buna sa chibzuință. La sfârșitul cuvântării cei prezenți din nou au intonat urarea de ;

„Mulți Ani” în cor. A urmat apoi partea cea mai delicată, distribuția salariului. După distribuția salariului, la ora 9 seara urmează serata culturală cu următorul program; 1. Tablou Vivant; „Doina” cântată de D-șoara Valeria Trifu, acompaniată cu fluerul de G. Hoblea. 2. „La icoană” declamare; Dș. Simon. 3. „Romanță” exec. de Dș. Valeria Trifu și Maria Soran acompaniate la pian decătore D-l Saja capelan preot ref. din loc. 4. „Ucigașul fără voie” de D-l I. Burducea. 5. Pieză teatrală. 9. „Florin și Florica”, persoanele: Lorin, N. Georgescu, Florica: M. Soran, Colivescu: I. Burducea.

La serată s'au prezentat un public numeros și select precum și toate notabilitățile din loc. Punctele din program au fost executate aproape ca de niște artiști, meritând admirația publicului asistent. Rolanții, la intrare pe scenă, tot mereu au fost frenetic aplaudați. După executarea programului, persoanele mai marcante au adus elogiile de mulțumire Directorului și membrilor corpului didactic dela aceasta școală pentru osteneala depusă și pentru succesul atât de splendid, atât din punct de vedere moral cât și material, apreciind mult și scopul pentru care s'a designat venitul seratei.

Sala de dans a fost decorată cum se poate mai cu gust cu decoruri din trei culori naționale și cunune de brad scena la fel a fost aranjată cu un adevărat simț de artă, cu arbori vii (stejari), iarbă cu glijă de tot natural a fost nimerit isvorul care părea a fișni natural din o stâncă.

Pentru incasări, cheltuelile și venit curat se prezintă următorul.

Bilanț: Incasări	12075 Lei
Cheltuelile	6896 „
Venit curat	5179 „

Venitul curat este destinat: 50% pentru sinistrații dela Costești, iar 50% pentru ajutorarea cu îmbrăcăminte a copiilor săraci și merituoși dela școala primară de stat din Valea lui Mihai.

Comitetul aranjator își exprimă mulțumire onoratului public care cu obolul și concursul dat a contribuit la reușita mulțumitoare a seratei.